

UDKAST

Forslag

til

Lov om ændring af universitetsloven, lov om opfindelser ved offentlige forskningsinstitutioner og lov om offentlige forskningsinstitutioners kommercielle aktiviteter og samarbejde med fonde
(Styrkede rammer for viden- og teknologioverførsel fra forskningsinstitutioner til virksomheder)

§ 1

I universitetsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 391 af 10. april 2024, som ændret ved § 1 i lov nr. 1697 af 30. december 2024, § 1 i lov nr. 754 af 20. juni 2025 og § 4 i lov nr. 1648 af 16. december 2025, foretages følgende ændringer:

1. I § 2, *stk. 3*, indsættes efter 2. pkt. som nyt punktum:

»Universitetet har til opgave at understøtte videnbaseret innovation baseret på sine uddannelses- og forskningsaktiviteter, herunder gennem etablering af nye, videnbaserede virksomheder.«

2. Efter § 21 a indsættes:

»§ 21 b. Universitetet kan afholde udgifter til aktiviteter om innovation og understøttelse af virksomhedsetablering. Universitetet fastsætter interne retningslinjer om udbud af sådanne aktiviteter, herunder kriterier for deltagelse.«

§ 2

I lov om opfindelser ved offentlige forskningsinstitutioner, jf. lovbekendtgørelse nr. 210 af 17. marts 2009, foretages følgende ændringer:

1. I § 6 indsættes efter »universitetsloven,«: »den videregående kunstneriske uddannelsesinstitution omfattet af lov om videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner,«.

2. I § 11 indsættes som *stk. 7*:

»Stk. 7. Hvor institutionen har gjort krav på overdragelse af rettigheden til en opfindelse efter § 8, men på et senere tidspunkt opgiver at nyttiggøre

UDKAST

rettigheden erhvervsmæssigt, skal rettigheden tilbydes tilbageoverdraget til den arbejdstager, der har gjort opfindelsen, på samme vilkår, som hvis arbejdstageren bevarer retten efter § 7, og mod vederlag efter § 12, stk. 2.«

3. I § 12 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. Hvis retten til andre frembringelser overdraget til institutionen efter § 14 a, stk. 2, udnyttes erhvervsmæssigt, kan institutionen give rimeligt vederlag til den arbejdstager, der har gjort frembringelsen.«

Stk. 3 bliver herefter stk. 4.

4. I § 12, stk. 3, der bliver stk. 4, ændres »1 og 2« til: »1-3«.

5. I § 14, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:

»Institutionen kan i forbindelse med aftale om udnyttelse af retten til opfindelser efter 1. pkt. i særlige tilfælde fravige budgetvejledningens regler om prisfastsættelse.«

6. I § 14 indsættes som stk. 3-5:

»Stk. 3. Universitetet tilbyder standardaftaler i forbindelse med indgåelse af aftale efter stk. 1.

Stk. 4. Vedkommende minister kan beslutte, at øvrige institutioner omfattet af loven skal tilbyde standardaftaler i forbindelse med indgåelse af aftale efter stk. 1.

Stk. 5. Vedkommende minister kan fastsætte nærmere regler om universiteters og øvrige institutioners indgåelse af aftaler efter stk. 1.«

7. I § 14 a indsættes som stk. 2:

»Stk. 2. Ud over rettigheder til opfindelser gjort af en arbejdstager, jf. § 8, kan institutionen erhverve rettigheder til andre frembringelser end opfindelser gjort af en arbejdstager med henblik på erhvervsmæssig udnyttelse, jf. § 1.«

8. I § 15, stk. 1, indsættes efter »opfindelser«: »eller andre frembringelser end opfindelser«.

9. § 16, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Institutionen må efter bestemmelserne i stk. 2 ikke opnå en højere ejerandel i selskabet end 5 pct af de samlede ejerandele.«

10. I § 18, 1. pkt., indsættes efter »universiteterne«: »og de videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner«.

§ 3

I lov om offentlige forskningsinstitutioners kommercielle aktiviteter og samarbejde med fonde, jf. lovbekendtgørelse nr. 157 af 13. februar 2025, foretages følgende ændringer:

1. § 1, nr. 4, affattes således:

»4) universiteterne kan udleje eller fremleje lokaler til virksomheder i forbindelse med aktiviteter, der er knyttet til universitetets formål, til forskerparker og i begrænset omfang til brug for serviceerhverv og visse kulturtilbud, jf. § 13 a.«

2. I § 3 indsættes som 2. pkt.:

»Det gælder dog ikke for aftaler, som en offentlig forskningsinstitution indgår med et aktieselskab, som institutionen har stiftet efter § 4.«

3. I § 4, stk. 4, indsættes efter »gavedisposition«: », erhvervet i aktieselskaber, der har til formål at udleje fast ejendom til forskningsbaserede virksomheder, jf. § 8, stk. 1, nr. 2,«.

4. I § 7, stk. 1, indsættes efter »aktie- og anpartsselskaber«: », jf. dog § 8, stk. 1, nr. 3«

5. I § 7, stk. 2, indsættes efter »sikkerhed«: », jf. dog stk. 3«.

6. I § 7 indsættes som stk. 3:

»Stk. 3. Et aktieselskab stiftet efter § 4 kan med henblik på at understøtte etablering og udvikling af nye, videnbaserede virksomheder yde konvertible lån, som efterfølgende kan konverteres til ejerandele i form af aktier eller anparter eller tilbagebetales, for så vidt aktieselskabet er stiftet og ejet fuldt ud af et eller flere universiteter.«

7. § 8, stk. 1, nr. 3, affattes således:

»3) At investere i alternative investeringsfonde omfattet af lov om forvaltere af alternative investeringsfonde m.v., der investerer i nye, videnbaserede virksomheder, for så vidt aktieselskabet er stiftet og ejet fuldt ud af et eller flere universiteter.«

8. I § 8, stk. 2, 1. pkt., udgår »og 2«.

UDKAST

9. § 8, stk. 4, ophæves.

Stk. 5 bliver herefter stk. 4.

10. I § 8, stk. 5, der bliver stk. 4, ændres »nr. 1-3« til: »nr. 1 og 2«.

11. § 9 affattes således:

»§ 9. Hvor et aktieselskab stiftet efter § 4 stifter eller erhverver ejerandele i et selskab, der ikke er omfattet af § 8, stk. 1, må aktieselskabets ejerandel i selskabet ikke overstige 15 pct.«

12. § 13 a ophæves, og i stedet indsættes:

»§ 13 a. Et universitet kan indgå aftaler om udleje eller fremleje af lokaler til virksomheder i forbindelse med aktiviteter, som er knyttet til universitetets formål, og til forskerparker.

Stk. 2. Et universitet kan i begrænset omfang indgå aftaler om udleje eller fremleje af lokaler til brug for serviceerhverv og visse kulturtilbud, der integrerer universitetet og det omkringliggende samfund.«

§ 4

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2026.

Stk. 2. Lovens § 2, nr. 9, og § 3, nr. 11, finder ikke anvendelse for ejerandele, som er erhvervet før lovens ikrafttrædelse.

UDKAST

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse	
1.	Indledning og baggrund
2.	Lovforslagets hovedpunkter
2.1.	Justering af universitetslovens formålsbestemmelse
2.1.1.	Gældende ret
2.1.2.	Uddannelses- og Forskningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
2.2.	Aktiviteter om innovation og understøttelse af virksomhedsetablering
2.2.1.	Gældende ret
2.2.2.	Uddannelses- og Forskningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
2.3.	Udvidelse af forskningsinstitutioner omfattet af forskerpatentloven
2.3.1.	Gældende ret
2.3.2.	Uddannelses- og Forskningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
2.4.	Anvendelse af fælles standardaftaler ved aftale om erhvervsmæssig udnyttelse af opfindelser
2.4.1.	Gældende ret
2.4.2.	Uddannelses- og Forskningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
2.5.	Mulighed for at fravige regler om prisfastsættelse

UDKAST

2.5.1.	Gældende ret
2.5.2.	Uddannelses- og Forskningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
2.6.	Bedre muligheder for nyttiggørelse af viden og resultater fra alle typer af forskning m.v.
2.6.1.	Gældende ret
2.6.2.	Uddannelses- og Forskningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
2.7.	Mulighed for at honorere ansatte, der bidrager til andre frembringelser
2.7.1.	Gældende ret
2.7.2.	Uddannelses- og Forskningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
2.8.	Loft over ejerandele i selskaber med begrænset ansvar
2.8.1.	Gældende ret
2.8.2.	Uddannelses- og Forskningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
2.9.	Universiteters muligheder for udleje eller fremleje af lokaler til virksomheder, forskerparker og serviceerhverv m.v.
2.9.1.	Gældende ret
2.9.2.	Uddannelses- og Forskningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
2.10.	Muligheder for at investere i alternative investeringsfonde og for at yde konvertible lån
2.10.1.	Gældende ret

UDKAST

2.10.2.	Uddannelses- og Forskningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
3.	Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
4.	Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
5.	Administrative konsekvenser for borgerne
6.	Klimamæssige konsekvenser
7.	Miljø- og naturmæssige konsekvenser
8.	Forholdet til EU-retten
9.	Hørte myndigheder og organisationer m.v.
10.	Sammenfattende skema

1. Indledning og baggrund

Lovforslaget fremsættes som opfølgning på politisk aftale om styrket viden- og teknologioverførsel af 26. januar 2026 mellem regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne), Danmarksdemokraterne, Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre og Alternativet.

Den politiske aftale følger op på anbefalingerne fra taskforce for styrket viden- og teknologioverførsel, der blev nedsat som led i politisk aftale om iværksætterpakken mellem regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne), Danmarksdemokraterne, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Radikale Venstre og Dansk Folkeparti fra juni 2024.

Det fremgår af den politiske aftale, at aftalepartierne er enige om, at taskforcens anbefalinger imødekommes og implementeres. Aftalepartierne er i den forbindelse enige om en implementering af de anbefalinger fra taskforcen, som kræver lovgivningsmæssige ændringer i henholdsvis universitetsloven, lov om offentlige forskningsinstitutioners kommercielle aktiviteter og samarbejde med fonde (herefter techtrans-loven) og lov om opfindelser ved offentlige forskningsinstitutioner (herefter forskerpatentloven).

UDKAST

Det er samlet set ambitionen, at de danske forskningsinstitutioner i højere grad end i dag skal danne rammen for internationalt førende innovative miljøer, hvor forskningen bliver kommercialiseret og er med til at skabe flere virksomheder. Danmark skal være med til at sætte nye standarder for, hvordan dette bedst kan realiseres.

Taskforce for styrket viden- og teknologioverførsel, der blev nedsat i februar 2025, havde til opgave at udarbejde anbefalinger, der understøtter en ensartet, transparent techtransindsats på danske universiteter og universitetshospitaler til gavn for virksomheder og iværksættere, og som forbedrer virksomheders adgang til lokaler og faciliteter på campus i tæt kontakt med relevante forskningsmiljøer m.v. Taskforcen har bestået af repræsentanter fra universiteter, hospitaler, virksomheder, iværksættere, private fonde, Erhvervsministeriet og Uddannelses- og Forskningsstyrelsen.

Taskforcens anbefalinger »Et markant løft af videnbaseret innovation og iværksætteri i Danmark« blev offentliggjort den 13. november 2025. Publikationen kan findes på Uddannelses- og Forskningsstyrelsens hjemmeside.

Lovforslaget indeholder på den baggrund forslag til en række ændringer, der samlet set har til formål at styrke rammerne for viden- og teknologioverførsel fra forskningsinstitutioner til virksomheder.

Det foreslås at justere universitetslovens formålsbestemmelse med henblik på at tydeliggøre, at det er et selvstændigt formål og en integreret del af universiteternes opgavevaretagelse at understøtte innovation og etablering af videnbaserede virksomheder.

Det foreslås desuden, at det fastsættes i universitetsloven, at universiteterne kan anvende egne midler til aktiviteter, der understøtter innovation og understøttelse af virksomhedsetablering, og at universiteterne vil skulle fastsætte interne retningslinjer herom, herunder kriterier for deltagelse. Aktiviteterne vil som udgangspunkt rette sig mod universitetets videnskabelige personale, studerende og dimittender, men universitetet kan også udbyde aktiviteter til relevante, eksterne aktører. De understøttende aktiviteter skal til enhver tid ligge inden for universitetets formål og være i overensstemmelse med øvrige gældende regler, herunder statsstøttereglerne.

Der foreslås derudover en række ændringer af forskerpatentloven.

Med henblik på at sikre, at der tilbydes attraktive og ensartede vilkår på tværs af universiteterne, og for at gøre det enklere og hurtigere for virksomheder at få adgang til og udnytte rettigheder til opfindelser erhvervsmæssigt,

UDKAST

foreslås det, at universiteter forpligtes til at tilbyde standardaftaler som led i forhandlingsforløb i forbindelse med institutionernes overdragelse af rettigheder til opfindelser. Taskforcen har fået udarbejdet fælles standardaftaler, som der er enighed om at anvende på tværs af universiteterne. Det foreslås i forlængelse heraf, at vedkommende minister bemyndiges til at kunne fastsætte nærmere regler om egne institutioners aftaleindgåelse.

Det foreslås desuden, at der fastsættes et loft for ejerandele på 5 pct. ved forskningsinstitutioners apportindskud af rettigheder i virksomheder i det tilfælde, hvor forskningsinstitutionen modtager betaling eller vederlag i form af ejerandele ved overdragelse af institutionens rettigheder til opfindelser m.v.

Derudover foreslås det, at forskningsinstitutionerne også skal kunne erhverve rettigheder til andre frembringelser end opfindelser, der udspringer fra en arbejdstagers forskning m.v., således at forskningsinstitutionerne kan engagere sig i erhvervsmæssig nyttiggørelse af viden og resultater fra alle typer af forskning. Samtidig foreslås det, at forskningsinstitutionerne gives mulighed for at honorere ansatte, der har bidraget til sådanne frembringelser, på lige fod med ansatte, der har bidraget til patenterbare opfindelser.

Endvidere foreslås det, at forskningsinstitutionerne i forbindelse med institutionernes overdragelse af rettigheder til opfindelser i særlige tilfælde kan fravige budgetvejledningens regler om prisfastsættelse, hvis EU's statsstøtteregele giver mulighed herfor.

Herudover foreslås det, at de videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner også omfattes af forskerpatentlovens anvendelsesområde.

Endeligt foreslås en række ændringer af techtrans-loven.

Det foreslås, at universiteterne skal have mulighed for at udleje eller fremleje lokaler til videnbaserede virksomheder i forbindelse med aktiviteter, som er knyttet til universitetets formål, og til forskerparker.

Endvidere foreslås det, at universiteterne skal have bedre muligheder end i dag for at udleje faciliteter til serviceerhverv og visse kulturtilbud på deres campusområder med henblik på at understøtte udviklingen af levende miljøer på campusområder og integrere universiteternes områder med det omkringliggende samfund.

Der lægges med lovforslaget derudover op til at styrke universiteternes muligheder for indflydelse i forskerparkselskaber ved at gøre det muligt for

universiteternes datterselskaber at eje en majoritetsandel (over 50 pct.) af disse selskaber, forudsat at der også er mindst en privat aktør som medejer.

Samtidigt foreslås det, at det gældende loft for universiteters kapitalindskud i egne datterselskaber vil kunne overskrides, når dette er begrundet i medejerskab af forskerparkselskaber.

Det foreslås desuden, at universiteterne via egne datterselskaber gives bedre mulighed for at investere i risikovillige investeringsfonde, og at universiteternes datterselskaber skal kunne yde konvertible lån med henblik på at understøtte etablering og udvikling af nye, videnbaserede virksomheder.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Justering af universitetslovens formålsbestemmelse

2.1.1. Gældende ret

Universiteternes formål og overordnede opgaver er fastlagt i universitetslovens § 2.

Efter lovens § 2, stk. 1, har universitetet til opgave at drive forskning og give forskningsbaseret uddannelse indtil højeste internationale niveau inden for sine fagområder. Det følger desuden, at universitetet skal sikre et ligeværdigt samspil mellem forskning og uddannelse, foretage en løbende strategisk udvælgelse, prioritering og udvikling af sine forsknings- og uddannelsesmæssige fagområder og udbrede kendskab til videnskabens metoder og resultater.

Det følger af lovens § 2, stk. 3, at universitetet skal samarbejde med det omgivende samfund og bidrage til udvikling af det internationale samarbejde. Universitetets forsknings- og uddannelsesresultater skal bidrage til at fremme vækst, velfærd og udvikling i samfundet. Universitetet skal som central viden- og kulturbærende institution udveksle viden og kompetencer med det omgivende samfund og tilskynde medarbejderne til at deltage i den offentlige debat.

Af bemærkningerne til bestemmelsen i § 2, stk. 3, fremgår det bl.a., at universitetet er åbent over for omverdenen og omsætter forskning og uddannelse med blandt andet det formål at bidrage til at fremme vækst, velfærd og udvikling i hele samfundet. Der henvises til Folketingstidende 2002-03, tillæg A, L 125 som fremsat, side 2818.

Efter universitetslovens § 21, stk. 1, disponerer universitetet frit inden for sit formål ved anvendelse af tilskud, indtægter og kapital under ét. Det er en betingelse, at universitetet overholder tilskudsbetingelser og

disponeringsregler og varetager de opgaver, der er givet tilskud til efter lovens §§ 19 og 20.

2.1.2. Uddannelses- og Forskningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Taskforce for styrket viden- og teknologioverførsel har anbefalet, at det tydeliggøres i formålsbestemmelsen i universitetsloven, at det er en del af universiteternes kerneopgave at understøtte innovation og virksomhedsetablering på lige fod med forskning og uddannelse.

Det fremgår af den politiske aftale om styrket viden- og teknologioverførsel, at aftalepartierne er enige om at justere formålsbestemmelsen i universitetsloven, så det fremgår, at det er en formålsbestemt opgave for universiteterne at bidrage til innovation og etablering af videnbaserede virksomheder baseret på deres uddannelses- og forskningsaktiviteter.

Det foreslås på den baggrund at ændre universitetslovens § 2, stk. 3, således at det vil fremgå, at universitetet har til opgave at understøtte videnbaseret innovation baseret på sine uddannelses- og forskningsaktiviteter, herunder gennem etablering af nye, videnbaserede virksomheder.

Hensigten med forslaget er at tydeliggøre universiteternes rolle i forhold til arbejdet med at understøtte videnbaseret innovation med afsæt i universiteternes forsknings- og uddannelsesresultater.

Den foreslåede ændring har således til formål at fastslå, at det er en integreret del af universiteternes opgavevaretagelse at arbejde med videnbaseret innovation gennem bl.a. understøttende innovationsaktiviteter og samarbejde med erhvervslivet om kommerialisering af viden fra forskning og uddannelse.

Det er i den forbindelse vigtigt at fremhæve, at denne indsats ikke har til formål at generere økonomisk overskud til universiteterne, men at det er en central opgave for universiteterne at bidrage til at sikre attraktive vilkår for virksomheders kommerialisering af forskningsresultater.

Den foreslåede ændring af formålsbestemmelsen kan bl.a. ses i sammenhæng med, at der som led i de politiske aftaler om forskning og innovation 2026-2029 (november 2025) lægges op til at afsætte en flerårig ramme på finansloven til innovationsindsatser på universiteterne.

Forslaget skal desuden ses i sammenhæng med, at der med dette lovforslags § 1, nr. 2, foreslås fastsat en særskilt hjemmel til, at universiteterne inden for deres formål afholder udgifter til aktiviteter om innovation og understøttelse af virksomhedsetablering.

2.2. Aktiviteter om innovation og understøttelse af virksomhedsetablering

2.2.1. Gældende ret

Efter universitetslovens § 2, stk. 3, skal universitetet samarbejde med det omgivende samfund og bidrage til udvikling af det internationale samarbejde. Universitetets forsknings- og uddannelsesresultater skal bidrage til at fremme vækst, velfærd og udvikling i samfundet. Universitetet skal som central viden- og kulturbærende institution udveksle viden og kompetencer med det omgivende samfund og tilskynde medarbejderne til at deltage i den offentlige debat.

Det følger af universitetslovens § 19, stk. 1, at ministeren yder tilskud til universitetets undervisnings-, forsknings- og formidlingsvirksomhed og andre opgaver, som er henlagt til universitetet.

Efter universitetslovens § 19, stk. 5, fastlægges rammer for tilskud til forsknings- og formidlingsvirksomhed og andre opgaver, som er henlagt til universitetet, på de årlige finanslove.

Efter universitetslovens § 20, stk. 1 og 2, kan andre ministre yde tilskud til universitetet, og universitetet kan modtage tilskud og gaver fra anden side end bevillingslovene.

Det fremgår af universitetslovens § 21, stk. 1, at universitetet disponerer frit inden for sit formål ved anvendelse af tilskud, indtægter og kapital under ét. Det er en betingelse, at universitetet overholder tilskudsbetingelser og disponeringsregler og varetager de opgaver, der er givet tilskud til efter lovens §§ 19 og 20.

Det følger således af reglerne i universitetsloven, at universiteternes forsknings- og uddannelsesresultater skal bidrage til at fremme vækst, velfærd og udvikling i samfundet, og at universiteterne som udgangspunkt disponerer frit inden for deres formål, men loven indeholder ikke særlige regler om, at universitetet kan anvende midler til aktiviteter om innovation og understøttelse af virksomhedsetablering.

2.2.2. Uddannelses- og Forskningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Taskforcen har i deres anbefalinger henvist til, at universiteterne bl.a. har til opgave at samarbejde med det omgivende samfund, og deres forsknings- og uddannelsesresultater skal bidrage til at fremme vækst, velfærd og udvikling i samfundet. Universiteterne arbejder inden for denne ramme allerede i dag i vid udstrækning med virksomhedssamarbejde og kommercialisering af opfindelser, men der er efter taskforcens vurdering et uudnyttet potentiale for at skabe flere videnbaserede virksomheder med afsæt i institutionernes forskning og uddannelse.

Taskforcen har på den baggrund anbefalet, at det præciseres i lovgivningen, at universiteterne kan anvende midler til at tilbyde en bred vifte af aktiviteter om innovation og understøttelse af virksomhedsetablering med henblik på at understøtte etableringen af flere videnbaserede virksomheder. De understøttende aktiviteter skal primært være rettet mod studerende, dimittender og forskere, der er tilknyttet universitetet, men vil også kunne tilbydes andre relevante offentlige og private aktører uden for universiteterne, hvis det involverer samarbejde med universitetet, og formålet er at nyttiggøre viden, og at det kan ske inden for rammerne af de gældende statsstøtteregele.

Det fremgår af den politiske aftale om styrket viden- og teknologioverførsel, at aftalepartierne er enige om at skabe bedre rammer for iværksætteri og erhvervssamarbejde på campus ved at fastsætte i universitetsloven, at universiteterne kan afholde udgifter til aktiviteter om innovation og understøttelse af virksomhedsetablering.

Det foreslås på den baggrund, at der indsættes en ny bestemmelse i universitetslovens § 21 b, hvor det fremgår, at universiteterne kan afholde udgifter til aktiviteter om innovation og understøttelse af virksomhedsetablering, og at universiteterne vil skulle fastsætte interne retningslinjer om universitetets udbud af sådanne aktiviteter, herunder kriterier for deltagelse.

Det er hensigten med det foreslåede, at de omfattede aktiviteter som udgangspunkt vil være rettet mod universitetets videnskabelige personale, studerende og dimittender, men at universiteterne også skal kunne tilbyde understøttende innovationsaktiviteter m.v. til andre relevante private eller offentlige eksterne parter, f.eks. hospitaler, hvis det involverer samarbejde med universitetet om nyttiggørelse af viden, og det kan ske inden for rammerne af de gældende statsstøtteregele.

Aktiviteter om innovation og understøttelse af virksomhedsetablering vil f.eks. kunne være formidling af muligheder for eksterne rådgivningsydelser

ved virksomhedsetablering og understøttelse af adgang til laboratorier, værksteder, udviklingsfaciliteter, forskningsinfrastruktur eller kontorpladser. Det vil derudover bl.a. kunne omfatte uddeling af priser og puljemidler til entreprenante studerende og forskere eller formidling af muligheder for indhentelse af kapital eller iværksætterlegater.

Det forudsættes, at aktiviteterne i relevant omfang koordineres med øvrige innovationsudførende aktører, bl.a. godkendte teknologiske serviceinstitutter og klynger m.v.

I forhold til adgangen til kontorpladser m.v. for eksterne parter, f.eks. videnbaserede virksomheder, bemærkes, at adgangen til sådanne faciliteter, som udgangspunkt vil skulle ske på markedsmæssige vilkår, f.eks. gennem udleje eller fremleje af lokaler, jf. den foreslåede hjemmel i lovforslagets § 3, nr. 12.

Universiteterne er statsfinansierede selvejende institutioner inden for den offentlige forvaltning, jf. universitetslovens § 1, stk. 2, og er bl.a. omfattet af forvaltningsloven.

For at sikre, at universiteternes administration af konkrete innovationsaktiviteter m.v. understøttes af principper om bl.a. gennemsigtighed og ligebehandling, foreslås det, at universiteter, der ønsker at udbyde sådanne aktiviteter, vil skulle fastsætte interne retningslinjer herom, herunder kriterier for deltagelse.

Det bemærkes, at visse initiativer, f.eks. tildeling af puljemidler, som udgangspunkt vil være afgørelser i forvaltningslovens forstand, og at hele eller delvise afslag på tildeling af midler bl.a. vil skulle begrundes efter forvaltningslovens regler herom.

2.3. Udvidelse af forskningsinstitutioner omfattet af forskerpatentloven

2.3.1. Gældende ret

Lov om opfindelser ved offentlige forskningsinstitutioner (herefter forskerpatentloven) har til formål at sikre, at forskningsresultater frembragt ved hjælp af offentlige midler nyttiggøres for det danske samfund ved erhvervsmæssig udnyttelse. Dette følger af lovens § 1.

Forskerpatentloven regulerer i forlængelse af reglerne i lov om arbejdstageres opfindelser, jf. lovbekendtgørelse nr. 104 af 24. januar 2012, forholdet om retten til opfindelser m.v. ved offentlige forskningsinstitutioner.

UDKAST

Efter § 1, stk. 3, i lov om arbejdstageres opfindelser anses lærere og andet videnskabeligt personale ved universiteter og andre højere læreanstalter ikke i denne deres egenskab som arbejdstagere og har den fulde ret til de af dem gjorte opfindelser, medmindre andet måtte være bestemt ved anden lov eller følge af aftale.

Forskerpatentloven regulerer de overordnede rammer for fordeling af retten til opfindelser gjort af arbejdstagere ved offentlige forskningsinstitutioner, for den erhvervsmæssige udnyttelse af sådanne opfindelser samt ophavsrettigheder til edb-programmer, institutionernes adgang til at erhverve rettigheder til opfindelser og ophavsrettigheder til edb-programmer fra anden part, andre institutioner omfattet af loven eller studerende, der ikke er ansat på institutionen samt forskningsinstitutioners muligheder for at afholde udgifter og oppebære indtægter i den forbindelse. Efter lovens § 4 forstås ved arbejdstager enhver, der er ansat ved en institution som nævnt i § 6. Det gælder således medarbejdere ansat i faste som i tidsbegrænsede stillinger. Som arbejdstager indgår også ph.d.-studerende ansat ved den pågældende institution.

Ved en arbejdstagers arbejde forstås efter lovens § 5 alle aktiviteter udført som led i ansættelsesforholdet.

Lovens § 6 angiver den institutionelle afgrænsning af, hvilke forskningsinstitutioner der er omfattet af loven. Ved en institution efter § 6 forstås det universitet omfattet af universitetsloven, den sektorforskningsinstitution, det offentlige sygehus, den sundhedsvidenskabelige forskningsinstitution under regionerne eller De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS), hvor den pågældende arbejdstager er ansat.

Det følger af bemærkningerne til bestemmelsen, at ved den ansættende institution forstås den institution, hvor pågældende arbejdstager har sin hovedstilling. Dette gælder også i tilfælde, hvor pågældende arbejdstager er aflønnet helt eller delvist via eksternt finansierede institutter, centre eller programmer, f.eks. via de statslige forskningsråd. Hvor en ansat har deltidstilling ved flere institutioner, må der lægges vægt på, under hvilke ansættelsesforhold arbejdet er gjort. Der henvises til Folketingstidende, 1998-99, tillæg A, L 93 som fremsat, side 2427.

Efter lovens § 7 tilkommer retten til opfindelser, der er gjort af en arbejdstager ved en institution, arbejdstageren med de begrænsninger, der i øvrigt følger af forskerpatentloven.

Efter lovens § 8, stk. 1, har institutionen, hvor en arbejdstager som led i arbejdet har gjort en opfindelse, krav på at få de til opfindelsen knyttede rettigheder overdraget til sig. Efter § 8, stk. 2, gælder det endvidere, hvis opfindelsen er gjort i forening af flere arbejdstagere ansat ved institutionen. Indgår en arbejdstager i et samarbejde, som involverer arbejdstagere fra flere institutioner, træffer institutionerne aftale om, hvordan deres rettigheder efter denne lov skal fordeles, jf. § 8, stk. 3.

Lovens §§ 10 og 11 pålægger arbejdstageren og institutionen pligter i forhold til arbejdstagerens underretning til institutionen, og institutionens nærmere vurdering af muligheden for at udnytte opfindelsen erhvervsmæssigt, når en arbejdstager som led i arbejdet har gjort en opfindelse.

Det fremgår af lovens § 10, stk. 1, at den enkelte arbejdstager skriftligt skal underrette institutionens ledelse, såfremt vedkommende som led i sit arbejde har gjort en opfindelse.

Efter lovens § 11, stk. 1, skal institutionen inden for 2 måneder fra underretningen efter § 10, stk. 1, få foretaget en vurdering af muligheden for at udnytte opfindelsen erhvervsmæssigt og for at beskytte de til opfindelsen knyttede rettigheder og drøfte med arbejdstageren, hvorledes rettighederne til opfindelsen kan udnyttes erhvervsmæssigt.

Efter lovens § 12, stk. 1, er den arbejdstager, der har gjort opfindelsen, berettiget til et rimeligt vederlag fra institutionen. Hvis retten til en opfindelse overdraget til institutionen efter § 8 udnyttes erhvervsmæssigt. Hvis retten til en opfindelse efter aftale med institutionen udnyttes erhvervsmæssigt af den arbejdstager, der har gjort opfindelsen, er institutionen berettiget til et rimeligt vederlag, jf. lovens § 12, stk. 2. Efter § 12, stk. 3, fastsætter institutionen regler for beregning af vederlag efter stk. 1 og 2.

De videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner under Uddannelses- og Forskningsministeriet (Arkitektskolen Aarhus, Designskolen Kolding og Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler for Arkitektur, Design og Konservering), der er omfattet af lov om videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner, jf. lovbekendtgørelse nr. 787 af 8. august 2019, er ikke omfattet af forskerpatentloven.

De videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner er dermed i dag ikke underlagt de pligter og procedurer, der følger af loven.

2.3.2. Uddannelses- og Forskningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

De videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner har til formål at drive forskning inden for arkitektur, design, kunsthåndværk, konservering og restaurering på højeste internationale niveau. Universiteterne har tilsvarende til formål at drive forskning og give forskningsbaseret uddannelse indtil højeste internationale niveau inden for sine fagområder.

Heraf følger mulighederne for, at forskningen der udspringer fra de videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner, kan danne grundlag for frembringelser, der kan udnyttes erhvervsmæssigt. De videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner har i medfør af gældende lovgivning ikke mulighed for at understøtte den erhvervsmæssige nyttiggørelse af disse frembringelser på tilsvarende vis, som det gælder for de øvrige forskningsinstitutioner omfattet af forskerpatentloven.

Det fremgår af den politiske aftale om styrket viden- og teknologioverførsel, at aftalepartierne er enige om, at de videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner på Uddannelses- og Forskningsministeriets område (Arkitekt-skolen Aarhus, Designskolen Kolding og Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler for Arkitektur, Design og Konservering) også omfattes af forskerpatentlovens anvendelsesområde.

Det foreslås på den baggrund at ændre forskerpatentlovens § 6, således at også de videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner på Uddannelses- og Forskningsministeriets område omfattes af forskerpatentlovens anvendelsesområde. Det vil gælde Arkitektskolen Aarhus, Designskolen Kolding og Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler for Arkitektur, Design og Konservering.

Hensigten med forslaget er, at sikre en mere ensartet regulering på tværs af området for opfindelser ved offentlige forskningsinstitutioner, og dermed understøtte og forbedre mulighederne for erhvervsmæssig nyttiggørelse af offentlig forskning, uanset om opfindelserne eller andre immaterielle frembringelser udspringer af forskningsaktiviteter fra de offentlige forskningsinstitutioner, der er omfattet af forskerpatentloven i dag, eller fra forskningsaktiviteter, der udspringer fra de videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner.

Den foreslåede ændring har således til formål at skabe mere transparens og klarhed om rettighedshåndteringen for opfindelser og andre immaterielle frembringelser frembragt i tilknytning til kunstneriske forskningsaktiviteter.

Med den foreslåede ændring vil de videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner på Uddannelses- og Forskningsministeriets område således blive omfattet af forskerpatentlovens regler om blandt andet arbejdstagers underretningspligt til institutionen, hvis arbejdstager som led i arbejdet ved institutionen har gjort en opfindelse, fordeling af retten til opfindelser samt reglerne for vederlag i den forbindelse.

Herudover har den foreslåede ændring til formål at bidrage til en øget og styrket viden- og teknologioverførsel fra forskningsinstitutioner til virksomheder ved at understøtte de videregående kunstneriske forskningsinstitutioners muligheder for også at kunne nyttiggøre opfindelser erhvervsmæssigt på lige fod med øvrige offentlige forskningsinstitutioner omfattet af forskerpatentloven. Det gælder f.eks. ved forskningssamarbejde med private virksomheder, hvor de kunstneriske forskningsinstitutioner vil få bedre mulighed for at indgå aftale på vegne af egne ansatte om virksomhedens udnyttelse af retten til opfindelser, som forskningssamarbejdet måtte afføde.

2.4. Anvendelse af standardaftaler

2.4.1. Gældende ret

Efter forskerpatentlovens § 8, stk. 1, har institutionen, hvor en arbejdstager som led i arbejdet har gjort en opfindelse, krav på at få de til opfindelsen knyttede rettigheder overdraget til sig. Bestemmelsen i stk. 1 gælder også, hvis opfindelsen er gjort i forening af flere arbejdstagere ansat ved institutionen, jf. § 8, stk. 2. Indgår en arbejdstager i et samarbejde, som involverer arbejdstagere fra flere institutioner, træffer institutionerne aftale om, hvordan deres rettigheder efter loven skal fordeles. Dette følger af lovens § 8, stk. 3.

Det følger af lovens § 14, stk. 1, at i det tilfælde, hvor institutionen har fået overdraget retten til en opfindelse efter lovens § 8, kan tredjemand indgå aftale om udnyttelse af opfindelsen med institutionen.

Der er ikke i medfør af forskerpatentloven eller anden lovgivning fastsat regler om det kontraktuelle aftalegrundlag, som forskningsinstitutioner omfattet af forskerpatentloven, skal anvende i forbindelse med institutionens indgåelse af aftale om overdragelse af rettigheder til en opfindelse m.v.

Forskningsinstitutionerne er dog bl.a. forpligtet til at overholde de generelle bevillingsregler i budgetvejledningen samt de til enhver tid gældende regler om statsstøtte i forbindelse med institutionens overdragelse af rettigheder til opfindelser m.v.

Forskningsinstitutionernes aftaler om overdragelse af rettigheder til opfindelser m.v. hviler således i høj grad på aftalefrihed, dog under forudsætning af, at gældende lovgivning, som institutionerne i øvrigt er omfattet af, overholdes.

2.4.2. Uddannelses- og Forskningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Taskforce for styrket viden- og teknologioverførsel anfører i taskforcens rapport ”Et markant løft af videnbaseret innovation og iværksætteri i Danmark”, at der inden for lovgivningens rammer er betydelig fleksibilitet i forhold til institutionernes indgåelse af aftaler med private virksomheder om at udnytte retten til opfindelser.

Det er således op til institutionerne og tredjemand selv at forhandle de konkrete aftalevilkår. Taskforcen anfører, at denne aftalefrihed giver institutionerne mulighed for at imødekomme tredjemands individuelle ønsker, men samtidig skaber det mindre gennemsigtighed om de vilkår, som tredjemand kan forvente at opnå.

Da de enkelte institutioner hver især har udviklet forskellig praksis ved salg af patenter og licenser, og da aftalevilkårene dermed varierer, kan det være en udfordring for iværksættere, der ofte ikke har forudsætninger for at indgå i forhandling om juridisk komplekse aftaler om immaterielle rettigheder.

Taskforcen bemærker hertil, at beslutningsprocesserne i forbindelse med aftaleindgåelsen samtidig opfattes som langstrakte, og de tilbudte vilkår opfattes nogle gange som en hindring for, at iværksættervirksomheden kan tiltrække eksterne investorer og udvikle sig. Det kan f.eks. dreje sig om muligheden for at opnå ejerskab til immaterielle rettigheder eller prisen og betalingsmodellen ved udnyttelse af institutionernes rettigheder.

For at imødegå disse udfordringer, anfører taskforcen, at der er brug for i højere grad at harmonisere institutionernes praksis med aftaleindgåelse og tilbyde standardiserede aftalevilkår, der er attraktive for iværksættere.

Taskforcen anbefaler på den baggrund, at der etableres fælles standardaftaler, der skal sikre, at der tilbydes attraktive og harmoniserede vilkår ved

forhandling af licens- og salgsaftaler. Det skal være frivilligt for virksomhederne, om de ønsker at anvende standardaftalerne.

Taskforcen har som led i dens arbejde fået udarbejdet et sæt af standardaftaler som bilag til taskforcens rapport.

Aftalerne er udarbejdet i fællesskab af de patentaktive universiteter og aftalevilkårene er afstemt med erhvervslivets organisationer. Endvidere har universiteterne udarbejdet en fælles standardaftale for forskningssamarbejde.

Taskforcen anbefaler, at de udarbejdede standardaftaler implementeres umiddelbart, så institutionerne hurtigst muligt kan tilbyde dem til iværksættere i forbindelse med forhandlingsforløb om erhvervsmæssig udnyttelse af opfindelser m.v.

Aftalepartierne er enige om at understøtte attraktive vilkår ved udnyttelse af opfindelse fra forskningen ved at indsætte bestemmelser i forskerpatentloven om, at universiteterne forpligtes til at tilbyde standardaftaler, og at uddannelses- og forskningsministeren bemyndiges til bl.a. at fastsætte fælles regler om universiteternes aftaler.

Det foreslås på baggrund af taskforcens anbefalinger at indsætte i forskerpatentlovens § 14, at universiteterne vil være forpligtet til at tilbyde standardaftaler i forbindelse med indgåelse af aftaler om udnyttelse af en opfindelse mellem institutionen og tredjemand.

Initiativet forventes som udgangspunkt at skulle omfatte de patentaktive universiteter.

Standardaftaler kan for eksempel være standardaftaler for licens med henblik på at udnytte sådanne rettigheder kommercielt på nærmere angivne vilkår eller standardaftaler om forskningssamarbejde, hvori der indgår klausuler om håndtering af rettigheder til mulige opfindelser, som forskningssamarbejdet måtte afføde.

Hensigten med etableringen af fælles standardaftaler er at lette forhandling og indgåelse af aftaler om erhvervsmæssig udnyttelse af institutionens rettigheder til opfindelser, idet universiteterne og tredjemand vil kunne tage afsæt i de udarbejdede standardaftaler, hvor de typiske aftalevilkår på forhånd er beskrevet og forhåndsgodkendt af forskningsinstitutionens ledelse.

Den foreslåede ændring vil indebære, at universiteterne vil være forpligtet til at tilbyde standardaftaler ved forhandling med virksomheder.

Virksomhederne vil dog frit kunne vælge en individuel forhandling af de specifikke aftalevilkår, ligesom universiteterne altid vil kunne afslå at indgå aftale med private virksomheder, hvor dette ikke vurderes at sikre en hensigtsmæssig nyttiggørelse af en given opfindelse.

Det forudsættes i den forbindelse, at standardaftalerne gøres offentligt tilgængelige på universiteternes hjemmesider.

Det foreslås herudover, at vedkommende minister bemyndiges til at kunne fastsætte nærmere regler om universiteternes og øvrige institutioners indgåelse af standardaftaler med virksomheder om erhvervsmæssig udnyttelse af institutionens opfindelser, da det vurderes, at der løbende vil være behov for at videreudvikle og tilpasse standardaftalerne til specifikke brancher eller teknologiområder.

Tilsvarende kan der fremadrettet opstå behov for tværgående harmonisering af aftalevilkår i institutionernes aftaler om udnyttelse af retten til opfindelser i flere situationer. Såfremt dette ikke kan opnås ved gensidig aftale mellem institutionerne og områdets interessenter, skabes der med bestemmelsen således mulighed for, at vedkommende minister vil kunne fastsætte fælles principper eller vilkår i sådanne aftaler, som institutionerne skal efterleve.

Den foreslåede ordning vil alene omfatte indgåelse af aftaler om erhvervsmæssig udnyttelse af opfindelser i medfør af forskerpatentloven. Dermed vil universiteterne og de øvrige institutioner ikke være forpligtet til at tilbyde standardaftaler i forbindelse med aftaler om udnyttelse af immaterielle rettigheder til andre frembringelser end opfindelser eller i forbindelse med aftaler om udnyttelse af ophavsrettigheder til edb-programmer.

2.5. Mulighed for at fravige regler om prisfastsættelse

2.5.1. Gældende ret

Efter forskerpatentlovens § 8, stk. 1, har institutionen, hvor en arbejdstager som led i arbejdet har gjort en opfindelse, krav på at få de til opfindelsen knyttede rettigheder overdraget til sig. Bestemmelsen i stk. 1 gælder også, hvis opfindelsen er gjort i forening af flere arbejdstagere ansat ved institutionen. Indgår en arbejdstager i et samarbejde, som involverer arbejdstagere fra flere institutioner, træffer institutionerne aftale om, hvordan deres rettigheder efter denne lov skal fordeles. Dette følger af forskerpatentlovens § 8, stk. 3.

Efter forskerpatentloven § 14, stk. 1, kan institutionen, når institutionen har fået overdraget retten til en opfindelse efter § 8, indgå aftale med tredjemand om udnyttelse af opfindelsen med institutionen.

Efter forskerpatentlovens § 15, stk. 1, kan institutionen afholde udgifter i forbindelse med erhvervelse, overdragelse og beskyttelse af retten til opfindelser samt ophavsrettigheder til edb-programmer.

Ønsker en virksomhed at erhverve retten til en opfindelse eller ophavsrettigheder til edb-programmer, kan virksomheden således indgå aftale herom med institutionen, medmindre institutionen har valgt ikke at få overdraget rettigheden fra pågældende arbejdstager.

Institutionen, og ikke den enkelte arbejdstager, fremstår på denne måde som den typiske aftalepart for virksomheder, uanset om en rettighed handles forud, som option i et samarbejdsprojekt eller uden forudgående kontakt med institutionen.

Forskerpatentloven indeholder ikke bestemmelser om krav til institutionernes prisfastsættelse i forbindelse med aftale om overdragelse af rettigheder til en opfindelse eller ophavsrettigheder til edb-programmer.

De offentlige forskningsinstitutioner, der er omfattet af forskerpatentloven, er dog underlagt budgetvejledningens regler om fastsættelse af priser ved institutionernes salg af varer og ydelser. Dette gælder således også ved indgåelse af aftale om overdragelse af rettigheder til en opfindelse eller ophavsrettigheder til edb-programmer, som institutionen har rettighederne til.

Efter techtrans-lovens § 3, skal en offentlig forskningsinstitutions aftaler med erhvervsdrivende virksomheder og andre private indgås på de vilkår, der gælder på det private marked.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2003-04, tillæg A, L 177 som fremsat, side 6392, at den præciserer, hvorledes en offentlig forskningsinstitution skal agere, når den indgår aftaler, der har kommercielt sigte. Det fremgår i den forbindelse, at aftaler om rekvireret forskning, som er en privatretlig aftale, vil være omfattet, mens aftaler om samfinansieret forskning, der er finansieret af både offentlige og private midler, ikke er omfattet. Der henvises i bemærkningerne til Finansministeriets budgetvejledningens regler om prisfastsættelse i forbindelse med f.eks. salg af institutionens ydelser til en anden juridisk person, som eksempelvis et aktieselskab stiftet efter lovens § 4 eller en anden tredjemand. Ifølge bemærkningerne betyder det, at prissætningen af de ydelser, der overdrages

UDKAST

fra den offentlige forskningsinstitution til aktieselskabet, som hovedregel skal være på niveau med priserne på et sammenligneligt privat marked.

Efter lovens § 4 har offentlig forskningsinstitutioner mulighed for at stifte og eje aktieselskaber for at fremme omsætning af ny viden og teknologi mellem forskningsinstitutionerne og erhvervslivet for at fremme lovens formål efter § 1, nr. 1.

Efter de gældende regler skal universiteternes rekvirering af ydelser fra egne selskaber således som udgangspunkt ske efter udbud eller ved betaling af markedspris. Universiteterne kan derfor ikke uden videre henlægge opgaver til egne datterselskaber eller trække på deres rådgivning om kommercialisering, uden at det vil have karakter af en transaktion på markedsvilkår.

Det fremgår af gældende budgetvejledning (april 2021), pkt. 2.3.2 om priser ved salg af varer og ydelser, at for institutioners salg af varer og ydelser gælder som udgangspunkt, at prisen på den enkelte vare og ydelse fastsættes således, at der ikke sker konkurrenceforvridning over for private eller offentlige konkurrenter, og således at omkostningerne dækkes.

Det fremgår videre af pkt. 3.2.1 i budgetvejledningen, at hvor institutionen afsætter varer eller ydelser på et marked præget af konkurrence, kan indtægterne herved overstige omkostningerne. Der skal således medregnes de omkostninger i prisen, som er nødvendige for at sikre lige konkurrence med private udbydere, ligesom der skal indregnes en fortjeneste, svarende til hvad der vil være sædvanligt for en privat udbyder. I de tilfælde hvor det er muligt at identificere en markedspris, udgør denne dog institutionens minimumspris.

Ud over iagttagelsen af budgetvejledningens regler, skal institutionerne endvidere sikre, at institutionernes aftale om overdragelse af rettigheder til virksomheder eller tredjemand er forenelig med og i overensstemmelse med EU's statsstøttere regler.

Vurderingen af, hvorvidt der er tale om statsstøtte, tager udgangspunkt i Traktat om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) artikel 107, stk. 1, hvor definitionen på statsstøtte fremgår. Artikel 107, stk. 1, definerer det EU-retlige statsstøttebegreb, som statsstøtte eller støtte, der ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder

eller visse produktioner, i det omfang den påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne.

Statsstøttere reglerne bidrager til at sikre, at offentlige institutioner ikke påvirker konkurrencen mellem virksomheder unødigt ved at bruge offentlige midler til at støtte enkelte virksomheder eller enkelte sektorer.

Statsstøttere reglerne giver imidlertid mulighed for, at der kan ydes lovlig statsstøtte i en række tilfælde. Inden for visse konkrete kategorier er der således mulighed for at tildele støtte efter Europa-Kommissionens forordning (EU) 651/2014 af 17. juni 2014 om visse kategorier af støttes forenelighed med det indre marked i henhold til traktatens artikel 107 og 108 med senere ændringer (gruppefritagelsesforordningen). Støtten kan endvidere tildeles som de minimis-støtte efter Europa-Kommissionens forordning (EU) 2023/2831 af 13. december 2023 om anvendelse af artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på de minimis-støtte. Endelig er der mulighed for yde lovlig støtte, hvis støtten er anmeldt til og godkendt af Europa-Kommissionen.

2.5.2. Uddannelses- og Forskningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Taskforce for styrket viden- og teknologioverførsel anfører i deres rapport, at forskningsinstitutionernes viden- og teknologioverførsel er offentligt finansieret og har til formål at skabe merværdi for samfundet. Det er ikke et formål med viden- og teknologioverførsel fra forskningsinstitutioner til virksomheder at generere overskud til institutionerne.

Taskforcen anfører videre, at det skal være så økonomisk attraktivt som muligt for iværksættere at udnytte immaterielle rettigheder fra forskningsinstitutioner, hvorfor prissætning af immaterielle rettigheder ikke bør overstige, hvad statsstøttere reglerne foreskriver.

Taskforcen anfører i den forbindelse, at såfremt en kommende EU-regulering giver nye muligheder for at yde statsstøtte, f.eks. via salg af patenter og licenser fra forskningsinstitutionerne til under markedspris, bør det nationale regelgrundlag på området ikke være til hinder for dette.

Det fremgår af den politiske aftale om styrket viden- og teknologioverførsel, at aftalepartierne er enige om at understøtte attraktive vilkår ved udnyttelse af opfindelser fra forskningen ved at fastsætte hjemmel i forskerpatentloven til, at universiteterne i særlige tilfælde kan fravige Finansministeriets

UDKAST

budgetvejlednings regler om prisfastsættelse ved overdragelse af IP-rettigheder til iværksættere m.v.

Det foreslås på den baggrund, at forskerpatentlovens § 14, stk. 1, ændres, så institutionerne i forbindelse med aftale om udnyttelse af retten til opfindelser i særlige tilfælde vil kunne fravige budgetvejledningens regler om prisfastsættelse i forbindelse med aftale om udnyttelse af retten til opfindelser.

Det er hensigten med forslagets formulering om, at institutionerne i særlige tilfælde kan fravige budgetvejledningens regler om prisfastsættelse i forbindelse med aftale om udnyttelse af retten til opfindelser, at disse særlige tilfælde afgrænses til de tilfælde, hvor EU's statsstøtteregler giver mulighed for at yde statsstøtte.

Det kan f.eks. være tilfældet, hvis prisfastsættelse under markedsniveau til nye, videnbaserede virksomheder kan have karakter af lovlig statsstøtte, eksempelvis efter gruppefritagelsesfordningen eller de minimis-reglerne.

Den foreslåede ændring vil også tage højde for, hvis EU-regulering på statsstøtteområdet i fremtiden måtte give videre mulighed for at yde statsstøtte, f.eks. i forbindelse med salg af patenter og licenser til under markedspris fra forskningsinstitutioner til SMV'er (små og mellemstore virksomheder) og iværksættervirksomheder.

Hensigten med den foreslåede ændring er således at muliggøre en prisfastsættelse under markedsniveau, hvor dette måtte være muligt i henhold til EU's statsstøtteregler, således at f.eks. universitetsbaserede iværksættervirksomheder kan indgå aftaler om rettigheder til opfindelser med institutionerne på lempeligere vilkår end på markedspris, dog under den forudsætning, at det sker inden for rammerne af de til enhver tid gældende statsstøtteregler.

Det er institutionernes ansvar, at statsstøtte tildeles lovligt, hvorfor det vil være op til institutionerne at overholde gældende statsstøtteregler, herunder indrapportere statsstøtten i relevante systemer hos Europa-Kommissionen.

Det foreslås derudover at ændre techtrans-lovens § 3, så det vil fremgå af bestemmelsen, at kravet om, at en offentlig forskningsinstitutions aftaler med erhvervsdrivende virksomheder og andre private skal indgås på de vilkår, der gælder på det private marked, ikke vil gælde for de aftaler som en

forskningsinstitution indgår med et selskab, som institutionen har stiftet efter lovens § 4.

Hensigten med den foreslåede ændring er at skabe større fleksibilitet i relationen mellem universiteterne og deres datterselskaber, da kravene i den gældende lovgivning som udgangspunkt betyder, at universiteternes rekvi-
ring af ydelser fra egne selskaber skal ske efter udbud eller ved betaling af markedspris. Universiteterne kan derfor ikke i dag uden videre henlægge opgaver til egne datterselskaber eller trække på deres rådgivning om kom-
mercialisering, uden at det har karakter af en transaktion på markedsvilkår.

Det bemærkes i den forbindelse, at de nationale regler på dette punkt er strammere end EU's gældende rammebestemmelser for statsstøtte til forskning, udvikling og innovation (FUI-rammebestemmelser), pkt. 20 b, hvor-
efter støtte til aktiviteter med videnovertførsel ikke anses som statsstøtte, uanset om aktiviteten udføres i regi af universitetet selv eller dets dattersel-
skab, hvis blot en mulig afledt fortjeneste geninvesteres i institutionens pri-
mære aktiviteter.

Den foreslåede justering vurderes på den baggrund at ville give universite-
terne bedre muligheder for at henlægge opgaver med licensformidling m.v.
til deres § 4-selskaber. Universiteternes transaktioner med deres dattersel-
skaber vil som hidtil skulle overholde de til enhver tid gældende statsstøtte-
regler.

2.6. Bedre muligheder for nyttiggørelse af viden og resultater fra alle typer af forskning m.v.

2.6.1. Gældende ret

Efter forskerpatentlovens § 2 gælder loven for 1) opfindelser, der er gjort af en arbejdstager som led i arbejdet ved en institution som nævnt i lovens § 6, og 2) for erhvervsmæssig nyttiggørelse af rettigheder som nævnt i lovens §§ 12 og 14-14 b.

Ved opfindelse forstås i lovens § 3 en opfindelse eller frembringelse, der vil kunne patenteres efter patentloven eller registreres som brugsmodel efter brugsmodelloven.

Lovens anvendelsesområde for så vidt angår opfindelser er således begræn-
set til de opfindelser, der kan opnå patent i medfør af patentloven, jf. lovbe-
kendtgørelse nr. 90 af 29. januar 2019, og de frembringelser, der kan regi-
streres som brugsmodel efter brugsmodelloven, jf. lovbe-
kendtgørelse nr. 91 af 29. januar 2019.

Det følger af bemærkningerne til lovens § 3, at ophavsret til et litterært eller kunstnerisk værk, der er reguleret via ophavsretsloven, ikke er omfattet af lovens anvendelsesområde. Værker i form af edb-programmer henregnes til litterære værker. Der henvises til Folketingstidende, 1998-99, tillæg A, L 93 som fremsat, side 2416.

For edb-programmer gælder i medfør af ophavsretslovens § 59, jf. lovbekendtgørelse nr. 1093 af 20. august 2023, at ophavsretten til et edb-program, der er frembragt af en arbejdstager under udførelsen af dennes arbejde eller efter arbejdsgiverens anvisninger, overgår til arbejdsgiveren. Der findes ikke undtagelser for så vidt angår uddannelses- og forskningsinstitutioner.

Ophavsretten til edb-programmer frembragt i ansættelsesforhold på et universitet eller anden videregående uddannelsesinstitution under Uddannelses- og Forskningsministeriet eller en sektorforskningsinstitution, tilkommer hermed institutionen.

Efter forskerpatentlovens § 7 tilkommer retten til opfindelser, der er gjort af en arbejdstager ved en institution, arbejdstageren med de begrænsninger, der i øvrigt følger af forskerpatentloven.

Efter forskerpatentlovens § 8, stk. 1, har institutionen, hvor en arbejdstager som led i arbejdet har gjort en opfindelse, krav på at få de til opfindelsen knyttede rettigheder overdraget til sig. Efter § 8, stk. 2, gælder det endvidere, hvis opfindelsen er gjort i forening af flere arbejdstagere ansat ved institutionen. Indgår en arbejdstager i et samarbejde, som involverer arbejdstagere fra flere institutioner, træffer institutionerne aftale om, hvordan deres rettigheder efter denne lov skal fordeles. Dette følger af forskerpatentlovens § 8, stk. 3.

Arbejdstageren er efter lovens § 12, stk. 1, berettiget til et rimeligt vederlag fra institutionen, hvis retten til en opfindelse overdraget til institutionen udnyttes erhvervsmæssigt. Tilsvarende er institutionen berettiget til et rimeligt vederlag, hvis retten til en opfindelse efter aftale med institutionen udnyttes erhvervsmæssigt af den arbejdstager, der har gjort opfindelsen, jf. lovens § 12, stk. 2. Institutionen fastsætter regler for beregning af vederlag efter stk. 1 og 2, jf. § 12, stk. 3.

Efter lovens § 14 a kan institutionen, ud over rettigheder til opfindelser gjort af en arbejdstager, erhverve rettigheder til opfindelser samt ophavsrettigheder til edb-programmer med henblik på erhvervsmæssig udnyttelse, jf. § 1, efter 1) aftale med en studerende, der ikke er ansat på institutionen, eller med en anden part som led i deres indbyrdes samarbejde, der helt eller delvis

er finansieret af offentlige midler, for så vidt den anden part ikke selv vil udnytte rettighederne erhvervsmæssigt, eller 2) efter aftale med en anden institution som nævnt i § 6.

Med bestemmelsen har institutionerne mulighed for også at erhverve rettigheder til opfindelser, som f.eks. tilkommer en privat samarbejdspart eller en studerende, som ikke er ansat ved institutionen, med henblik på erhvervsmæssig udnyttelse. Tilsvarende gælder i forhold til ophavsrettigheder til edb-programmer, som tilkommer en privat samarbejdspart eller en studerende, som ikke er ansat ved institutionen.

Institutionen kan afholde udgifter i forbindelse med erhvervelse, overdragelse og beskyttelse af retten til opfindelser samt ophavsrettigheder til edb-programmer. Dette følger af lovens § 15, stk. 1.

2.6.2. Uddannelses- og Forskningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Taskforce for styrket viden- og teknologioverførsel anfører, at meget af den innovation, der foregår på forskningsinstitutionerne i dag, ikke er knyttet til f.eks. patentbare opfindelser. Det gælder f.eks. knowhow, forretningsmodeller, copyrights og i stigende grad software og kunstig intelligens.

For bedre at afspejle nye forretningsmuligheder i erhvervslivet anbefaler taskforcen, at lovgivningens rammer udvides, så forskningsinstitutionerne også har mulighed for at engagere sig i kommerciel nyttiggørelse af viden og resultater fra alle typer af forskning, også hvor der f.eks. ikke indgår patenter m.v.

Med henblik på at understøtte taskforcens anbefaling foreslås det at ændre forskerpatentlovens § 14 a, så institutionerne også kan erhverve rettigheder til andre frembringelser end opfindelser fra en arbejdstager ansat ved institutionen med henblik på erhvervsmæssig udnyttelse.

Andre frembringelser kan være frembringelser, der ikke vil kunne patenteres efter patentloven eller registreres som brugsmodel efter brugsmodelloven. Det kan f.eks. være knowhow, forretningsideer og -modeller, kunstig intelligens og frembringelser omfattet af ophavsretsloven, designloven, lov om mønsterbeskyttelse eller lov om plantenyheder.

Med den foreslåede ændring vil institutionerne fremadrettet kunne engagere sig i erhvervsmæssig nyttiggørelse af andre immaterielle frembringelser end opfindelser, som udspringer af deres forskning og undervisning, og som ikke vil kunne patenteres efter patentloven eller registreres som brugsmodel

efter brugsmodelloven, men som efter forskningsinstitutionens vurdering vil kunne sidestilles med en opfindelse i økonomisk eller teknologisk henseende.

Det foreslåede skal bl.a. ses i sammenhæng med, at forskerpatentloven foreslås udvidet til også at omfatte de kunstneriske uddannelsesinstitutioner, der i højere grad er kilde til andre frembringelser, der ikke er patenterbare, f.eks. designs.

Den foreslåede ændring vil ikke tilsidesætte eller ændre ved reguleringen af ejerskabet til sådanne frembringelser, som er fastsat i anden lovgivning, men vil alene give institutionerne mulighed for at opnå rådighed eller disponere over sådanne frembringelser via aftale med de involverede arbejdstagere.

2.7. Mulighed for at honorere ansatte, der bidrager til andre frembringelser

2.7.1. Gældende ret

Forskerpatentloven regulerer blandt andet de overordnede rammer for fordeling af retten til opfindelser gjort af arbejdstagere ved offentlige forskningsinstitutioner.

Ved opfindelse forstås i lovens § 3 en opfindelse eller frembringelse, der vil kunne patenteres efter patentloven eller registreres som brugsmodel efter brugsmodelloven.

Efter lovens § 7 tilkommer retten til opfindelser, der er gjort af en arbejdstager ved en institution, arbejdstageren med de begrænsninger, der følger af forskerpatentloven.

Det følger af lovens § 8, stk. 1, at institutionen, hvor en arbejdstager som led i arbejdet har gjort en opfindelse, har krav på at få de til opfindelsen knyttede rettigheder overdraget til sig. Bestemmelsen i stk. 1 gælder også, hvis opfindelsen er gjort i forening af flere arbejdstagere ansat ved institutionen. Indgår en arbejdstager i et samarbejde, som involverer arbejdstagere fra flere institutioner, træffer institutionerne aftale om, hvordan deres rettigheder efter denne lov skal fordeles. Dette følger af forskerpatentlovens § 8, stk. 3.

Efter forskerpatentlovens § 12, stk. 1, er den arbejdstager, der har gjort en opfindelse, som er overdraget til institutionen og efterfølgende udnyttet erhvervsmæssigt, berettiget til et rimeligt vederlag fra institutionen.

Det følger af bemærkningerne til bestemmelsen, at med begrebet »rimeligt vederlag« tilkendes gives, at arbejdstagere ansat ved institutioner omfattet af loven har krav på et vederlag ud over den betaling, der kan siges at være indeholdt i den almindelige løn. Samtidig følger dog også, at arbejdstageren alene har krav på vederlag, såfremt retten til opfindelsen udnyttes erhvervsmæssigt, og såfremt den erhvervsmæssige udnyttelse giver anledning til indtægter, der overstiger de af institutionen afholdte udgifter. Der henvises til Folketingstidende, 1998-99, tillæg A, L 93 som fremsat, side 2420.

Efter lovens § 12, stk. 2, er institutionen berettiget til et rimeligt vederlag fra den arbejdstager, der har frembragt opfindelsen, hvis retten til opfindelsen efter aftale med institutionen udnyttes af den pågældende arbejdstager.

Efter lovens § 12, stk. 3, fastsætter institutionen regler for beregning af vederlag efter stk. 1 og 2.

Det følger af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende, 1998-99, tillæg A, L 93 som fremsat, side 2420, at ved fastsættelse af regler for vederlag mellem institution og arbejdstager skal det tilstræbes, at begge parter har et rimeligt økonomisk udbytte.

Forskerpatentloven fastsætter ikke én bestemt model for beregning af rimeligt vederlag. Institutionerne omfattet af loven har således frihed til lokalt at udforme beregningsmodeller i overensstemmelse med egne behov og traditioner.

Til grund for institutionernes udformning af beregningsmodeller bør dog lægges det princip, at den, der påtager sig den kommercielle risiko ved at udnytte retten til en opfindelse erhvervsmæssigt, naturligvis også skal have den største andel af de fremtidige indtægter. Endvidere bør det ved udformning af beregningsmodellerne tilstræbes at fastholde et klart økonomisk incitament for forskningsbaserede iværksættere og andre, der ønsker egenhændigt at nyttiggøre egne opfindelser erhvervsmæssigt.

Endeligt følger det af bemærkningerne, at ved fastsættelse af et rimeligt vederlag til institutionen skal der således tages hensyn til det vederlag, som arbejdstager alternativt ville opnå efter § 12, stk. 1, ved institutionens egen udnyttelse af opfindelsen. Arbejdstageren forudsættes på denne måde at kunne opnå en reduceret pris for rettigheden sammenholdt med udenforstående tilbudsgivere. Samtidig kan det aftales, at afregning af vederlag til institutionen kan afdrages over en flerårig periode, for eksempel ved at aftale

en fast årlig ydelse eller en ydelse svarende til en given andel af de faktisk opnåede indtægter.

2.7.2. Uddannelses- og Forskningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Taskforce for styrket viden- og teknologioverførsel har anbefalet, at institutionerne gives mulighed for at honorere ansatte, der har bidraget til andre frembringelser på lige fod med ansatte, der har bidraget til opfindelser.

Anbefalingen har sammenhæng med taskforcens anbefaling om, at institutionerne skal kunne engagere sig i nyttiggørelse af andre frembringelser, som en ansat ved institutionen frembringer som led i ansættelsen, og som foreslås udmøntet ved dette lovforslags § 2, nr. 7.

Det fremgår af den politiske aftale om styrket viden- og teknologioverførsel, at aftalepartierne er enige om at understøtte attraktive vilkår ved udnyttelse af opfindelse fra forskningen ved at skabe hjemmel i forskerpatentloven til at udbetale vederlag i form af overskudsdeling til arbejdstagere, der har bidraget til sådanne frembringelser.

Det foreslås på den baggrund at ændre forskerpatentlovens § 12, således at institutionerne vil få mulighed for at honorere den arbejdstager, der har gjort en frembringelse, hvis frembringelsen, efter den er overdraget til institutionen, efterfølgende udnyttes erhvervsmæssigt.

Den foreslåede ændring indebærer, at modellen i forskerpatentloven, hvor institutionen deler sit overskud med de involverede arbejdstagere, også vil kunne bringes i anvendelse i forbindelse med andre frembringelser end opfindelser, jf. lovforslagets § 2, nr. 7.

Andre frembringelser kan være frembringelser, der ikke vil kunne patenteres efter patentloven eller registreres som brugsmodel efter brugsmodelloven, men som kan sidestilles med en opfindelse i økonomisk eller teknologisk henseende. Det kan f.eks. være immaterielle rettigheder som knowhow, forretningsideer- og modeller, kunstig intelligens og frembringelser omfattet af ophavsretsloven, designloven, lov om mønsterbeskyttelse eller lov om plantenyheder.

Udgangspunktet for rettigheder til sådanne andre frembringelser er, at det er arbejdstageren, der har rettighederne til disse frembringelser, medmindre andet er aftalt eller følger af anden lovgivning. Hvor institutionerne f.eks.

efter aftale har fået overdraget rettighederne til sådanne frembringelser fra en arbejdstager, er der i dag ikke hjemmel til at yde vederlag til arbejdstageren i form af en andel af institutionens overskud på samme måde som ved patenterbare opfindelser.

Hensigten med det foreslåede er bl.a. at skabe en mere dækkende incitamentsstruktur, der kan gøre det mere attraktivt for institutionernes ansatte at engagere sig i innovation og nyttiggørelse i alle typer af viden og resultater der udspringer fra den ansattes forskning m.v.

Den foreslåede ændring vurderes herudover at ville bidrage til at styrke mulighederne for øget viden- og teknologioverførsel fra forskningsinstitutioner til virksomheder.

2.8. Loft over ejerandele i selskaber med begrænset ansvar

2.8.1. Gældende ret

Efter § 15, stk. 1, i forskerpatentloven kan institutionen afholde udgifter i forbindelse med erhvervelse, overdragelse og beskyttelse af retten til opfindelser samt ophavsrettigheder til edb-programmer efter bestemmelserne i lovens §§ 12 og 14-14 b.

Efter lovens § 16, stk. 1, kan rektor, direktionen eller sygehusejeren anvende indtægterne fra overdragelse af rettigheder til opfindelser til aktiviteter inden for institutionens formål.

Institutionen kan endvidere efter lovens § 16, stk. 2, oppebære indtægter i form af udbytte ved at overdrage sine rettigheder til en opfindelse efter § 14, stk. 1, eller til en opfindelse samt ophavsrettigheder til edb-programmer efter § 14 a til et selskab med begrænset ansvar mod betaling i form af ejerandele. Tilsvarende kan institutionen acceptere at modtage et vederlag efter § 12, stk. 2, i form af ejerandele i et selskab med begrænset ansvar.

Selskaber med begrænset ansvar kan f.eks. være universitetsbaserede virksomheder, som er etableret som aktie- eller anpartsselskaber.

Lovens § 16, stk. 2, giver adgang for institutionerne til at kunne modtage aktier og anparter som betaling i aftaleforhold efter forskerpatentlovens § 14, stk. 1, eller som vederlag efter forskerpatentlovens § 12, stk. 2.

Efter lovens § 16, stk. 3, må institutionen ikke efter bestemmelserne i § 16, stk. 2, alene eller sammen med andre institutioner som nævnt i lovens § 6 opnå en sådan forbindelse til selskabet, som et moderselskab har til et datterselskab efter aktie- og anpartsselskabslovgivningen.

Bestemmelsen i § 16, stk. 3, fastsætter den begrænsning, at institutionen alene eller sammen med andre institutioner omfattet af forskerpatentloven ikke gennem erhvervelsen af aktier kan opnå bestemmende indflydelse på selskabet.

Efter forskerpatentlovens § 16, stk. 3, tillades det således, at institutionerne kan opnå en ejerandel på op til 50 pct. af selskabet, som nævnt i lovens § 16, stk. 2. Institutionen vil imidlertid efter bestemmelsen ikke kunne stå som stifter af et aktie- eller anpartsselskab.

2.8.2. Uddannelses- og Forskningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Udgangspunktet efter forskerpatentloven er, at forskningsinstitutionerne primært skal sikre sig kontant betaling ved overdragelse af institutionens rettigheder til virksomheder. Der kan dog være situationer, hvor erhververen af rettigheden først vil kunne betale vederlaget gennem den efterfølgende erhvervsmæssige udnyttelse af opfindelsen. Det kan f.eks. være tilfældet for nye iværksættervirksomheder.

Forskerpatentloven giver i dag mulighed for betaling i form af ejerandele i sådanne tilfælde, som kan være en hensigtsmæssig måde at erlægge vederlaget for en opfindelse på, så iværksættere undgår at skulle rejse midler til betaling af rettigheder på et tidspunkt, hvor kapitalgrundlaget fortsat er spinkelt

Taskforcen for styrket viden- og teknologioverførsel anfører i deres rapport, at det er en opgave for det private marked at kommercialisere opfindelser. Taskforen anfører endvidere, at så høje ejerandele i selskaber, som loven tillader i dag, kan medføre, at det er vanskeligt at tiltrække andre investorer. Taskforcen anbefaler derfor, at der fastsættes en klar og skærpet grænse for institutionernes ejerandel i denne type selskaber.

Taskforcen anbefaler, at forskerpatentlovens regler om institutioners mulighed for apportindskud i iværksættervirksomheder justeres.

Af hensyn til både iværksættere og investorer, anbefaler taskforcen, at institutionerne som udgangspunkt ikke bør tage ejerandele i virksomheder, medmindre virksomheden selv ønsker det. Endvidere anbefaler taskforcen, at det altid skal være virksomheden selv, der vælger, om adgang til eller selve rettigheden betales med kontanter, med ejerandele, igennem royalties eller milepæle eller med en kombination af disse.

Taskforcen anbefaler i forlængelse heraf, at der bør være et loft på maksimalt 5 pct. af de samlede ejerandele i virksomheden, hvis virksomheden ønsker, at institutionen tager ejerandele i forbindelse med apportindskud af rettigheder i virksomheden.

Det fremgår af den politiske aftale om styrket viden- og teknologioverførsel, at aftalepartierne er enige om at understøtte attraktive vilkår ved udnyttelse af opfindelse fra forskningen ved at ændre forskerpatentloven, så loftet for institutionernes mulighed for apportindskud i virksomheder i det tilfælde, hvor institutionen modtager betaling eller vederlag i form af ejerandele ved overdragelse af institutionens rettigheder til opfindelser m.v., sænkes til maksimalt 5 pct.

Det foreslås på den baggrund at ændre forskerpatentlovens § 16, stk. 3, så institutionen efter bestemmelserne i forskerpatentlovens § 16, stk. 2, ikke må opnå en højere samlet ejerandel i selskabet end 5 pct. af de samlede ejerandele.

Som en konsekvens heraf foreslås det, at den eksisterende formulering af § 16, stk. 3, hvorefter en eller flere institutioner i forening ikke må opnå bestemmende indflydelse i et selskab med begrænset ansvar, udgår.

Det skyldes, at en situation, hvor flere institutioner i forening opnår en bestemmende ejerandel, ikke vurderes at kunne forekomme i praksis, når en forskningsinstitution maksimalt vil kunne eje 5 pct.

Det er ikke hensigten, at det foreslåede initiativ skal have indflydelse på ejerandele, der er erhvervet før lovens ikrafttræden. Med lovforslagets § 4, stk. 2, foreslås det derfor, at den foreslåede ændring af forskerpatentlovens § 16, jf. lovforslagets § 2, nr. 9, ikke skal finde anvendelse for ejerandele, der er erhvervet før lovens ikrafttrædelse.

2.9. Universiteters muligheder for udleje eller fremleje af lokaler til virksomheder, forskerparker og serviceerhverv m.v.

2.9.1. Gældende ret

Det følger af techtrans-lovens § 1, nr. 1 og 4, at loven har til formål at styrke konkurrenceevnen og de offentlige forskningsinstitutioners relationer til det omkringliggende samfund, ved at de offentlige forskningsinstitutioner bl.a. kan stifte og eje aktieselskaber for at fremme omsætningen af ny viden og teknologi mellem forskningsinstitutioner og erhvervslivet, jf. lovens § 4, og kan udleje eller fremleje faciliteter til brug for serviceerhverv, jf. lovens § 13 a.

Techtrans-lovens § 4 giver offentlige institutioner mulighed for at fremme lovens formål efter § 1, nr. 1, om at offentlige forskningsinstitutioner kan stifte og eje aktieselskaber for at fremme omsætning af ny viden og teknologi mellem forskningsinstitutionerne og erhvervslivet. Det kan ifølge § 4, stk. 1, ske ved, at en offentlig forskningsinstitution kan stifte og eje ét aktieselskab og være medejer i et eller flere aktieselskaber stiftet af andre offentlige forskningsinstitutioner.

Det følger af techtrans-lovens § 8, stk. 1, nr. 2, at et aktieselskab, som er stiftet efter § 4, bl.a. kan opfylde sit formål ved at stifte eller erhverve aktier i aktieselskaber, der har til formål at udleje fast ejendom til forskningsbaserede virksomheder, såkaldte forskerparkselskaber.

Der henvises til bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2003-04, tillæg A, L 177 som fremsat, side 6398, hvor det bl.a. fremgår, at § 4-selskaber kan stifte og erhverve aktier i selskaber, der varetager forskerparkaktiviteter. Det fremgår desuden, at ved forskerparkaktiviteter forstås primært udlejning af egne lokaler og laboratoriefaciliteter med tilhørende serviceaktiviteter til forskningsbaserede virksomheder og iværksættere.

Det fremgår af techtrans-lovens § 8, stk. 2, at aktieselskaber stiftet efter § 4 og universiteter ikke alene eller tilsammen må have så store ejerandele i selskaber omfattet af bl.a. § 8, stk. 1, nr. 2 (dvs. forskerparkselskaber), at disse får en sådan forbindelse til et enkelt aktieselskab stiftet efter § 4 eller en eller flere sektorforskningsinstitutioner, som et datterselskab har til et moderselskab efter selskabsloven.

Efter selskabslovens § 7, stk. 1, jf. lovbekendtgørelse nr. 331 af 20. marts 2025, er bestemmende indflydelse beføjelsen til at styre en dattervirksomheds økonomiske og driftsmæssige beslutninger.

Universiteterne har i dag som udgangspunkt ikke hjemmel til at drive udlejningsvirksomhed, da det ligger uden for universiteternes formål efter universitetslovens § 2.

Universiteterne må derfor heller ikke indgå lejemål eller erhverve eller bygge ejendomme med andet formål end uddannelses- og forskningsvirksomhed, medmindre der er givet særskilt hjemmel til udlejning, f.eks. via en tekstanmærkning på finansloven.

For at sikre økonomisk forsvarlig forvaltning og effektiv bygningsdrift bør universiteterne dog altid søge at optimere arealforbruget og reducere unødvendig bygningsmasse, hvorfor udlejning af midlertidig overskydende kapacitet kan være en hensigtsmæssig løsning. Universiteterne kan herunder udleje overskydende kapacitet på midlertidig basis. Dette fremgår af vejledning om bygningsmæssige forhold for uddannelsesinstitutioner under Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Langvarig udlejning til virksomheder i større omfang sker i dag primært via forskerparker på eller tæt ved universiteternes campusområder. Her kan Bygningsstyrelsen eller universiteter med bygningsselveje udleje arealer eller bygninger til forskerparker. Universiteter uden bygningsselveje har derimod ikke denne mulighed i dag.

Der er i lovens § 13 a fastsat særskilt hjemmel til, at universiteterne i begrænset omfang kan udleje eller fremleje faciliteter til brug for serviceerhverv, der integrerer universitetet og det omkringliggende samfund, hvis der er et behov hos studerende eller ansatte for sådanne serviceerhverv i tilknytning til uddannelse eller arbejde.

Ifølge bemærkningerne til bestemmelsen, Folketingstidende 2009-10, tillæg A, L 205 som fremsat, side 11, forstås ved begrænset omfang, at der er et dokumenteret behov for det enkelte serviceerhverv hos studerende eller ansatte i tilknytning til uddannelse eller arbejde, og at det ikke er hensigten, at der skal etableres serviceerhverv på bymæssigt centrale placeringer, hvor sådanne funktioner allerede findes i området. Den indlagte begrænsning er udtryk for, at disse aktiviteter ikke falder inden for universitetets hovedformål, men alene har til hensigt at understøtte et dynamisk og levende studie-, forsknings- og videnspredningsmiljø på universitetet. Udlejnings- eller fremlejeaktiviteter må derfor ikke udgøre en væsentlig aktivitet for universitetet, og universitetets økonomi må ikke gøres afhængigt af lejeindtægten. Ved begrebet serviceerhverv forstås eksempelvis daginstitutioner, caféer, renserier og kiosker eller mindre dagligvarebutikker.

Aftaler om udlejning eller fremleje af faciliteter til serviceerhverv skal indgås på markedsmæssige vilkår, som ikke må medføre tab for institutionen ved den løbende fremleje eller udleje ud over en almindelig markedsrisiko, for eksempel risiko ved tomgang.

2.9.2. Uddannelses- og Forskningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Taskforcen har anbefalet, at universiteterne skal have udvidede muligheder for at udleje lokaler til virksomheder på markedsvilkår i forbindelse med aktiviteter relateret til universitetets formål samt bedre muligheder for at huse forskerparkfilialer.

Taskforcen finder, at der er behov for at åbne op for universiteternes udlejningsmuligheder til virksomheder, i forbindelse med aktiviteter relateret til universiteternes formål. Selvom universiteterne får mulighed for at udleje lokaler til virksomheder, kan der dog for tidlige forskningsbaserede virksomheder i de første år være udfordringer med at betale den gældende udlejningspris. Taskforcen vurderer således, at der er behov for at åbne op for mulighederne for at kunne tilbyde differentierede udlejningspriser til denne type virksomheder.

Taskforcen finder desuden, at der er behov for at åbne mere op for, hvilke serviceerhverv universiteterne kan udleje lokaler til, og hvilke øvrige hensyn der skal tages med i betragtning i forhold til det omkringliggende bymiljø. Alt sammen med henblik på at understøtte udviklingen af dynamiske og levende miljøer på campusområderne og med henblik på at koble campusområderne sammen med den generelle byudvikling.

Det fremgår derudover af taskforcens anbefalinger, at der skal være mere fleksible rammer for, at universiteterne kan samarbejde med forskerparker, blandt andet ved at stille lokaler og faciliteter på campus til rådighed gennem egne selskaber. Herunder skal det gøres muligt, at universiteternes datterselskaber kan eje en majoritetsandel (over 50 pct.) af forskerparkselskaber, forudsat at der også indgår mindst en privat aktør som medejer. Samtidig bør lovgivningens gældende loft for universiteters kapitalindskud i egne datterselskaber kunne overskrides, når dette er begrundet i medejerskab af forskerparkselskaber.

Det fremgår af den politiske aftale om styrket viden- og teknologioverførsel, at aftalepartierne er enige om at skabe bedre rammer for iværksætteri og erhvervssamarbejde på campus ved bl.a. at ændre techtrans-loven, så universiteterne generelt, både universiteter under statens huslejeordning (SEA-ordningen) og universiteter med bygningsselveje, gives muligheder for at udleje lokaler direkte til virksomheder i forbindelse med aktiviteter relateret til universitetets formål, herunder forskerparker, og gives mere fleksible muligheder for at udleje til serviceerhverv samt udvalgte kulturtilbud.

Med henblik på at give nye og forbedrede muligheder for, at universiteterne kan udleje eller fremleje lokaler til virksomheder, forskerparker, serviceerhverv og visse kulturtilbud foreslås det at ophæve den gældende

bestemmelse i techtrans-loven § 13 a og indsætte nye bestemmelser i § 13 a, stk. 1 og 2.

Efter det foreslåede § 13 a, stk. 1, vil universiteterne som noget nyt få mulighed for at indgå aftaler om udleje eller fremleje af lokaler til virksomheder i forbindelse med aktiviteter, som er knyttet til universitetets formål, og til forskerparker.

Det lægges til grund for den foreslåede ordning, at længerevarende udleje eller fremleje til private virksomheder i tilknytning til universiteterne også fremover vil skulle ske gennem forskerparkselskaber, jf. techtrans-lovens § 8, stk. 1, nr. 2, således at den økonomiske risiko i større omfang bæres af forskerparkselskaberne, som er professionelle udlejere og har opbygget kompetencer inden for udlejning til forskningsbaserede virksomheder.

Med den foreslåede ændring vil universiteterne dog også få mulighed for at udleje eller fremleje lokaler direkte til virksomheder i forbindelse med aktiviteter, som er knyttet til universitetets formål, jf. universitetslovens § 2.

Universiteterne vil endvidere med den foreslåede ændring få mulighed for at udleje eller fremleje lokaler direkte til forskerparker.

Det bemærkes, at der for de to bygningsselvejende universiteter (DTU og CBS) vil være tale om udleje af ejede bygninger. For de øvrige seks universiteter, som er omfattet af den statslige huslejeordning for uddannelses- og forskningsbygninger (SEA-ordningen), vil der være tale om fremleje af universitetets lejemål.

Det bemærkes desuden, at der med lokaler i dette lovforslag henvises til lokaler i bred forstand, herunder kontorer, laboratorielokaler, undervisningslokaler og mødefaciliteter.

Det forudsættes, at universiteterne som hidtil skal inddrage sikkerhedshensyn i forbindelse med virksomhedssamarbejder og indgåelse af aftaler om udleje eller fremleje til eksterne parter. Det gælder navnlig i forhold til adgangen til kritisk forskning på universiteterne.

Der henvises bl.a. til Retningslinjer for internationalt forsknings- og innovationssamarbejde udarbejdet af Udvalg om retningslinjer for internationalt forsknings- og innovationssamarbejde (URIS). Retningslinjerne, der er offentliggjort på Uddannelses- og Forskningsministeriets hjemmeside i maj 2022, er under implementering på alle de danske universiteter.

UDKAST

Universitetets aftaler om udleje eller fremleje af lokaler til virksomheder i forbindelse med aktiviteter, som er knyttet til universitetets formål, og til forskerparker vil som det klare udgangspunkt skulle ske på markedsvilkår, jf. reglerne i budgetvejledningen og Økonomistyrelsens vejledning om prisfastsættelse, således at det sikres, at der er fuld omkostningsdækning, og at aktiviteterne ikke er konkurrenceforvridende.

I forbindelse med universiteternes udleje eller fremleje af lokaler til virksomheder i forbindelse med aktiviteter relateret til universitetets formål vurderes dog, at der i visse tilfælde kan være behov for, at et universitet kan tilbyde lempeligere vilkår for leje eller fremleje, herunder i form af nedsat husleje, til videnbaserede virksomheder i en opstartsfase, f.eks. de første par år efter virksomhedens etablering.

Hvis et universitet vil tilbyde lempeligere vilkår i form af nedsat husleje til en videnbaseret virksomhed i en opstartsfase, vil der som udgangspunkt være tale om tildeling af statsstøtte. Det vil i sådanne situationer være vigtigt, at den konkrete støtteordning tilrettelægges i overensstemmelse med statsstøttereglerne, herunder bl.a. reglerne om de minimis-støtte, jf. Europa-Kommissionens forordning (EU) 2023/2831 af 13. december 2023 om anvendelse af artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på de minimis-støtte. Det er institutionernes ansvar, at statsstøtte tildeles lovligt, hvorfor det vil være op til institutionerne at overholde gældende statsstøtteregler, herunder indrapportere statsstøtten i relevante systemer hos Europa-Kommissionen.

Universiteternes udleje eller fremleje af lokaler vil endvidere skulle ske inden for rammerne af almindelige forvaltningsretlige principper om bl.a. saglighed og ligebehandling.

Efter det foreslåede nye § 13 a, stk. 2, vil universiteterne i begrænset omfang kunne indgå aftaler om udleje eller fremleje af lokaler til brug for serviceerhverv og visse kulturtilbud, der integrerer universitetet og det omkringliggende samfund.

Der lægges med den foreslåede bestemmelse op til, at der vil være bredere muligheder for udlejning til serviceerhverv på universiteternes campusområder end i dag. Der lægges desuden op til, at det skal være muligt at udleje eller fremleje lokaler til brug for visse kulturtilbud.

Ændringen af ordlyden af den gældende bestemmelse i universitetslovens § 13 a har bl.a. til formål at give mulighed for at justere bemærkningerne til

bestemmelsen, da det bl.a. er hensigten med forslaget, at det ikke længere skal være et krav, at der kun kan etableres serviceerhverv på bymæssigt centrale placeringer, hvis sådanne funktioner ikke allerede findes i området.

Universiteter vil således som hidtil i et begrænset omfang kunne udleje lokaler til caféer, daginstitutioner, renserier, kiosker og mindre dagligvarebutikker og fremover også til restauranter. Med forslaget vil udlejning til serviceerhverv også kunne ske i områder, hvor disse typer tilbud allerede findes med henblik på at skabe mere liv på campusområder og at skabe et større samspil med det omkringliggende samfund.

Universiteter vil med forslaget desuden i et begrænset omfang og ud fra de samme hensyn få mulighed for at leje lokaler ud til brug for visse kulturtilbud som museums- eller videnformidlingstilbud, event- og mødefaciliteter eller idrætsfaciliteter, som universiteter benytter som led i deres uddannelsesaktiviteter eller forskningssamarbejder.

Det vil som udgangspunkt være private aktører, der vil stå for at drive de konkrete service- og kulturtilbud og således ikke universiteterne selv.

Der vil fortsat skulle være et dokumenteret behov for det enkelte serviceerhverv m.v. hos studerende eller ansatte i tilknytning til uddannelse eller arbejde, og der vil dermed ikke være tale om faciliteter, der har til formål at servicere den øvrige del af byen.

Det bemærkes, at universiteternes udleje eller fremleje af lokaler til virksomheder i forbindelse med aktiviteter relateret til universitetets formål, forskerparker og til serviceerhverv m.v. ikke må udgøre en væsentlig aktivitet for universitetet, og universitetets økonomi må ikke gøres afhængigt af lejeindtægten.

Universitetets aftaler om udleje eller fremleje af lokaler til serviceerhverv m.v. vil skulle ske på markedsvilkår, jf. reglerne i budgetvejledningen og Økonomistyrelsens vejledning om prisfastsættelse, således at det sikres, at der er fuld omkostningsdækning, og at aktiviteterne ikke er konkurrenceforvridende.

Det bemærkes desuden, at universiteterne i forbindelse med udlejning til serviceerhverv m.v. vil have mulighed for at stille krav om, at lejere ved fraflytning skal afholde udgifter til reetablering af lejemålet i universitetets ejede eller lejede bygninger. Det vil eksempelvis kunne være relevant, hvis

lejere har etableret særlige lokalemæssige tilpasninger, f.eks. kølesystemer el.lign.

Det er hensigten, at vejledning om bygningsmæssige forhold for uddannelsesinstitutioner under Uddannelses- og Forskningsministeriet vil blive opdateret med henblik på at afspejle de nye og udvidede muligheder for udleje eller fremleje af lokaler på universiteterne, der lægges op til med dette lovforslag.

Med henblik på yderligere at følge op på taskforcens anbefaling om, at universiteterne bedre skal kunne samarbejde med forskerparker bl.a. ved at stille lokaler og faciliteter til rådighed gennem egne selskaber på deres campusområder, lægges der med lovforslaget derudover op til ændringer af techtrans-lovens §§ 4 og 8.

Hensigten med de foreslåede ændringer er at styrke universiteternes muligheder for indflydelse i forskerparkselskaber ved at gøre det muligt for universiteternes datterselskaber at eje en majoritetsandel (over 50 pct.) af forskerparkselskaber.

Det vil i disse tilfælde være en forudsætning, at der også indgår mindst en privat aktør som medejer.

Samtidigt foreslås det, at loftet for universiteters kapitalindskud i egne datterselskaber vil kunne overskrides, når dette er begrundet i medejerskab af forskerparkselskaber.

2.10. Mulighed for at investere i alternative investeringsfonde og for at yde konvertible lån

2.10.1. Gældende ret

Det følger af techtrans-lovens § 1, nr. 1, at loven bl.a. har til formål at styrke konkurrenceevnen og de offentlige forskningsinstitutioners relationer til det omkringliggende samfund, ved at de offentlige forskningsinstitutioner kan stifte og eje aktieselskaber for at fremme omsætningen af ny viden og teknologi mellem forskningsinstitutioner og erhvervslivet, jf. lovens § 4.

Techtrans-lovens § 4, stk. 1, giver offentlige institutioner mulighed for at fremme lovens formål efter § 1, nr. 1, ved, at en offentlig forskningsinstitution kan stifte og eje ét aktieselskab og være medejer i et eller flere aktieselskaber stiftet af andre offentlige forskningsinstitutioner. Aktieselskaberne skal have vedtægtsmæssigt hjemsted og hovedkontor i Danmark.

Det fremgår af § 4, stk. 2, at forskningsinstitutionernes indskud efter stk. 1 eller erhvervelse af aktier i sådanne på ethvert tidspunkt ikke overstiger det højeste af følgende beløb 1) 5 millioner kr. eller 2) 3 pct. af institutionens omsætning ved forsknings- og udviklingsaktiviteter som opgjort i den seneste officielle forskningsstatistik.

Det følger af lovens § 7, at et aktieselskab stiftet efter bl.a. lovens § 4 ikke må erhverve ejerandele i andre selskaber end aktie- og anpartsselskaber.

Efter lovens § 7, stk. 2, må et aktieselskab stiftet efter bl.a. lovens § 4 ikke yde lån, herunder ansvarlig lånekapital, eller kaution eller stille anden form for sikkerhed.

Efter lovens § 8, stk. 1, kan et aktieselskab stiftet efter § 4 opfylde sit formål ved: 1) At stifte eller erhverve ejerandele i aktie- eller anpartsselskaber, der har samme formål som aktieselskaber efter § 6, nr. 1, sammen med andre aktieselskaber stiftet efter § 4, godkendte teknologiske serviceinstitutter, Vækstfonden, Danmarks Eksport- og Investeringsfond, kommuner og regioner, i det omfang de pågældende myndigheder har hjemmel hertil i medfør af anden lovgivning. Deltagerne skal eje selskabet fuldt ud, 2) At stifte eller erhverve aktier i aktieselskaber, der har til formål at udleje fast ejendom til forskningsbaserede virksomheder, eller 3) At stifte eller erhverve ejerandele i aktie- eller anpartsselskaber, der alene har til formål at modne en opfindelse med henblik på beskyttelse af de immaterielle rettigheder.

Det følger af lovens § 9, at hvor et aktieselskab stiftet efter § 4 stifter et selskab, der ikke er omfattet af § 8, stk. 1, nr. 1-3, eller hvor det eller en offentlig forskningsinstitution erhverver aktier eller anparter i et sådant selskab, gælder følgende: 1) Aktieselskaber stiftet efter § 4 og offentlige forskningsinstitutioner må ikke alene eller tilsammen få en sådan forbindelse med selskabet, som et moderselskab har til et datterselskab efter selskabsloven, og 2) Et aktieselskab stiftet efter § 4 skal forud for erhvervelsen af ejerandele, som overstiger 15 pct. af de samlede ejerandele i et selskab, udarbejde en strategi for afhændelsen af sådanne ejerandele.

Efter de gældende regler i techtrans-loven må et aktieselskab, som er stiftet efter bl.a. lovens § 4, således ikke erhverve ejerandele i alternative investeringsfonde eller yde lån.

Lov om forvaltere af alternative investeringsfonde m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1544 af 18. november 2025, indeholder i §§ 1 og 2 regler om lovens anvendelsesområde.

Efter lovens § 3, nr. 1, forstås ved alternativ investeringsfond en kollektiv investeringsenhed eller investeringsafdelinger deraf, som a) rejser kapital fra en række investorer med henblik på at investere den i overensstemmelse med en defineret investeringspolitik til fordel for disse investorer og b) ikke skal have tilladelse i henhold til de regler, der gennemfører artikel 5 i direktiv 2009/65/EF af 13. juli 2009 om samordning af love og administrative bestemmelser om visse institutter for kollektiv investering i værdipapirer (investeringsinstitutter).

2.10.2. Uddannelses- og Forskningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Taskforcen anbefaler, at universiteternes datterselskaber skal gives mulighed for at investere via anbringelse af kapital (likvide midler) i fonde, der er omfattet af lov om forvaltere af alternative investeringsfonde m.v. Dog skal det være en forudsætning, at datterselskabernes investeringer følger markedsinvestorprincippet, så datterselskabernes indskud ikke får karakter af statsstøtte. Denne model sikrer efter taskforcens vurdering målrettet risikovillig kapital til universitetsbaserede startups i de tidlige faser og styrker broen mellem forskningsmiljøer og kapitalmarkedet gennem professionel fondsinvestering.

Taskforcen anbefaler desuden, at universiteternes datterselskaber bør gives mulighed for at operere med konvertible lån. Kommercialisering via universiteternes datterselskaber bør dog kun ske, hvor iværksætteren selv ønsker det, og datterselskabets ejerandel bør ikke overstige 15 pct.

Det følger af den politiske aftale om styrket viden- og teknologioverførsel, at aftalepartierne er enige om at understøtte stærkere broer fra forskningsinstitutionerne til kapitalmarkedet ved at ændre techtrans-loven med henblik på at give universiteternes datterselskaber mulighed for at investere via anbringelse af kapital (likvide midler) i fonde, der er omfattet af lov om forvaltere af alternative investeringsfonde m.v. Dog skal det være en forudsætning, at datterselskabernes investeringer følger markedsinvestorprincippet, så datterselskabernes indskud ikke får karakter af statsstøtte.

Aftalepartierne er endvidere enige om at ændre techtrans-loven, så universiteternes datterselskaber ud over kapitalindskud i nystartede virksomheder

også kan yde lån, som efterfølgende kan konverteres til ejerandele. Dog bør datterselskabernes ejerandel i nystartede virksomheder ikke kunne overstige 15 pct. af virksomhedens samlede ejerandele. I dag kan datterselskaberne i princippet have en bestemmende ejerandel i virksomhedens første leveår.

Det foreslås på den baggrund at ændre techtrans-lovens § 8, så universiteternes datterselskaber gives mulighed for at investere i alternative investeringsfonde, der er omfattet af lov om forvaltere af alternative investeringsfonde m.v., der investerer i nye, videnbaserede virksomheder.

Det vil i den forbindelse være en forudsætning, at datterselskabernes investeringer følger markedsinvestorprincippet, dvs. handler som en normal markedsinvestor, så offentlige kapitalindskud ikke får karakter af statsstøtte.

Det foreslås samtidig at ændre lovens § 7, så der gives mulighed for, at universiteternes datterselskaber kan yde konvertible lån.

Det foreslåede vil indebære, at et aktieselskab efter § 4 kan erhverve ejerandele gennem ydelse af lån, som efterfølgende kan konverteres til ejerandele i form af aktier eller anpartar eller tilbagebetales, med henblik på at understøtte etablering og udvikling af nye, videnbaserede virksomheder.

Det bemærkes, at taskforcen har henvist til, at konvertible lån er et udbredt og gennemprøvet instrument, der bruges af private investorer til at understøtte unge virksomheder.

For universiteternes datterselskaber vil adgang til at kunne yde konvertible lån gøre det muligt at agere på markedsvilkår med de samme værktøjer som private investorer blot med fokus på et tidligere stadie, hvor markedet typisk endnu ikke vil gå ind.

Der lægges med de foreslåede ændringer op til, at mulighederne for at investere i alternative investeringsfonde, der er omfattet af lov om forvaltere af alternative investeringsfonde m.v., og for at yde konvertible lån skal gælde for aktieselskaber, som er stiftet og ejet fuldt ud af et eller flere universiteter, og ændringerne vil således ikke vil omfatte aktieselskaber, som er stiftet og ejet af en sektorforskningsinstitution.

Som følge af forslaget om, at datterselskabernes ejerandel i nystartede virksomheder ikke skal kunne overstige 15 pct. af virksomhedens samlede ejerandele, foreslås endvidere ændringer af techtrans-lovens § 9.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget vurderes ikke at medføre økonomiske konsekvenser for stat, regioner og kommuner.

Lovforslagets del om anvendelse af fælles standardaftaler i forbindelse med erhvervsmæssig udnyttelse af opfindelser i medfør af forskerpatentloven vurderes i mindre omfang at indebære administrative lettelser for universiteterne.

Lovforslagets dele, der vil give universiteterne nye eller udvidede muligheder for udleje eller fremleje af lokaler til virksomheder, forskerparker og serviceerhverv m.v. og for at tilbyde aktiviteter om innovation og understøttelse af virksomhedsetablering, vil kunne medføre øgede administrative byrder for universiteterne. Dette vil dog afhænge af, hvorvidt universiteterne vil gøre brug af disse muligheder, og hvordan universiteterne vil vælge at implementere disse i praksis.

I forhold til principperne om digitaliseringsklar lovgivning vurderes det, at lovforslaget efterlever princippet om enkle og klare regler (princip 1) og princippet om ensartede begreber og genbrug af data (princip 4).

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ingen økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

Lovforslaget vurderes samlet set at have positive administrative konsekvenser for erhvervslivet, da der med lovforslaget bl.a. gives nye muligheder for at virksomheder og iværksættere kan etablere sig på universiteternes campusområder med henblik på at bringe forsknings-, erhvervs- og uddannelsesaktiviteter tættere sammen og derved styrke viden- og teknologioverførsel fra universiteterne til erhvervslivet.

Derudover vurderes forslaget om anvendelse af standardaftaler i forbindelse med erhvervsmæssig udnyttelse af opfindelser i medfør af forskerpatentloven at indebære administrative lettelser for erhvervslivet i form af kortere sagsbehandlingstid, større gennemsigtighed og ensartethed ifm. sådanne transaktioner.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

7. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen klimamæssige konsekvenser.

8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljø- og naturmæssige konsekvenser.

9. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 30. januar 2026 til den 27. februar 2026 (28 dage) været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatsamfundet, AIDS-Fondet, Akademiet for de Tekniske Videnskaber, Akademikerne, Akademisk Arkitektforening, A. P. Møller Fonden, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arkitektskolen Aarhus, Bitten og Mads Clausens Fond, Carlsbergfondet, Center for Regional- og Turismeforskning, CO-industri, Copenhagen Business School – Handelshøjskolen, Danmarks Eksport- og Investeringsfond, Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse, Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd, Danmarks Frie Forskningsfond, Danmarks Grundforskningsfond, Danmarks Innovationsfond, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Tekniske Universitet, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Arkitektur Center, Dansk Center for Forskningsanalyse, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk Institut for Internationale Studier, Dansk Magisterforening, Danske Erhvervsakademier, Danske Professionshøjskoler, Danske Regioner, Danske Studerendes Fællesråd, Danske Universiteter, De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland, De Økonomiske Råd, DEA, Designskolen Kolding, Det Ethiske Råd, Det Kongelige Bibliotek, Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler for Arkitektur, Design og Konservering, Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab, Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø, Det Obelske Familiefond, Djøf, De Videnskabsetiske Komitéer i Region Syddanmark, Fabrikant Mads Clausens Fond, Fagligt Fælles Forbund, FH, Finans Danmark, Finanstilsynet, Fonden for Entreprenørskab, Fonden Teknologirådet, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Forsvarsakademiet, Godkendt Teknologisk Service (GTS-net), Industriens Fond, Ingeniørforeningen IDA, IT-Universitetet i København, IT-Branchen, It-Vest, Kommunernes Landsforening, Kræftens Bekæmpelse, Københavns Universitet, Landbrug & Fødevarer, Leo Fondet, Lundbeckfonden, Lægeforeningen, Lægemiddelindustriforeningen, Nationalmuseet, National Videnskabsetisk Komité, Nordea-fonden, Novo Nordisk Fonden, Realdania, Region Hovedstaden, Region Midtjylland, Region Nordjylland, Region Sjælland, Region Syddanmark, Rektorkollegiet for de Kunstneriske og Kulturelle

Uddannelser, Rigsarkivet, Rigsrevisionen, Rockwool Fonden, Roskilde Universitet, Rådet for Grøn Omstilling, Sektorforskningens Direktørkollegium, Siemensfonden, SMVdanmark, Statens Serum Institut, Syddansk Universitet, Thomas B. Thriges Fond, Trygfonden, Velux Fonden, Villum Fonden, VIVE, William Demant Fonden, Aalborg Universitet og Aarhus Universitet.

11. Sammenfattende skema		
	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Lovforslagets del om anvendelse af fælles standardaftaler i forbindelse med erhvervsmæssig udnyttelse af opfindelser i medfør af forskerpatentloven vurderes at indebære administrative lettelser for universiteterne.	Lovforslagets dele, der vil give universiteterne nye eller udvidede muligheder for udleje eller fremleje af lokaler til virksomheder, forskerparker og serviceerhverv m.v. og for at tilbyde aktiviteter om innovation og understøttelse af virksomhedsetablering, vil kunne medføre øgede administrative byrder for universiteterne. Dette vil dog afhænge af, hvorvidt universiteterne vil gøre brug af disse muligheder, og hvordan universiteterne vil vælge at implementere disse i praksis.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Lovforslaget vurderes samlet set at have positive administrative konsekvenser for erhvervslivet, da der med lovforslaget bl.a. gives nye muligheder for at virksomheder og iværksættere kan etablere sig på	Ingen

UDKAST

	<p>universiteternes campusområder med henblik på at bringe forsknings-, erhvervs- og uddannelsesaktiviteter tættere sammen og derved styrke viden- og teknologioverførsel fra universiteterne til erhvervslivet.</p> <p>Derudover vurderes forslaget om anvendelse af standardaftaler i forbindelse med erhvervsmæssig udnyttelse af opfindelser i medfør af forskerpattentloven at indebære administrative lettelser for erhvervslivet i form af kortere sagsbehandlingstid, større gennemsigtighed og ensartethed ifm. sådanne transaktioner.</p>	
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering (der i relevant omfang også gælder ved implementering af ikke-erhvervsrettet EU-regulering) (sæt X)	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Universiteternes formål og overordnede opgaver er fastlagt i universitetslovens § 2.

Efter lovens § 2, stk. 1, har universitetet til opgave at drive forskning og give forskningsbaseret uddannelse indtil højeste internationale niveau inden for sine fagområder. Det følger desuden, at universitetet skal sikre et ligeværdigt samspil mellem forskning og uddannelse, foretage en løbende strategisk udvælgelse, prioritering og udvikling af sine forsknings- og uddannelsesmæssige fagområder og udbrede kendskab til videnskabens metoder og resultater.

Det følger af lovens § 2, stk. 3, at universitetet skal samarbejde med det omgivende samfund og bidrage til udvikling af det internationale samarbejde. Universitetets forsknings- og uddannelsesresultater skal bidrage til at fremme vækst, velfærd og udvikling i samfundet. Universitetet skal som central viden- og kulturbærende institution udveksle viden og kompetencer med det omgivende samfund og tilskynde medarbejderne til at deltage i den offentlige debat.

Efter universitetslovens § 21, stk. 1, disponerer universitetet frit inden for sit formål ved anvendelse af tilskud, indtægter og kapital under ét. Det er en betingelse, at universitetet overholder tilskudsbetingelser og disponeringsregler og varetager de opgaver, der er givet tilskud til efter lovens §§ 19 og 20.

Det foreslås, at der i universitetslovens § 2, stk. 3, indsættes et nyt tredje punktum, hvor det fastsættes, at universitetet har til opgave at understøtte videnbaseret innovation baseret på sine uddannelses- og forskningsaktiviteter, herunder gennem etablering af nye, videnbaserede virksomheder.

Hensigten med forslaget er at tydeliggøre universiteternes rolle i forhold til arbejdet med at understøtte videnbaseret innovation med afsæt i universiteternes forsknings- og uddannelsesresultater.

Den foreslåede ændring har således til formål at fastslå, at det er en integreret del af universiteternes opgavevaretagelse at arbejde med videnbaseret

innovation gennem bl.a. understøttende innovationsaktiviteter og samarbejde med erhvervslivet om kommercialisering af viden fra forskning og uddannelse.

Det er i den forbindelse vigtigt at fremhæve, at denne indsats ikke har til formål at generere økonomisk overskud til universiteterne, men at det er en central opgave for universiteterne at bidrage til at sikre attraktive vilkår for virksomheders kommercialisering af forskningsresultater.

Den foreslåede ændring af formålsbestemmelsen kan bl.a. ses i sammenhæng med, at der som led i de politiske aftaler om forskning og innovation 2026-2029 (november 2025) lægges op til at afsætte en flerårig ramme på finansloven til innovationsindsatser på universiteterne.

Forslaget skal desuden ses i sammenhæng med, at der med dette lovforslags § 1, nr. 2, foreslås fastsat en særskilt hjemmel til, at universiteterne inden for deres formål afholder udgifter til aktiviteter om innovation og understøttelse af virksomhedsetablering.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Efter universitetslovens § 2, stk. 3, skal universitetet samarbejde med det omgivende samfund og bidrage til udvikling af det internationale samarbejde. Universitetets forsknings- og uddannelsesresultater skal bidrage til at fremme vækst, velfærd og udvikling i samfundet. Universitetet skal som central viden- og kulturbærende institution udveksle viden og kompetencer med det omgivende samfund og tilskynde medarbejderne til at deltage i den offentlige debat.

Det følger af universitetslovens § 19, stk. 1, at ministeren yder tilskud til universitetets undervisnings-, forsknings- og formidlingsvirksomhed og andre opgaver, som er henlagt til universitetet.

Efter universitetslovens § 19, stk. 5, fastlægges rammer for tilskud til forsknings- og formidlingsvirksomhed og andre opgaver, som er henlagt til universitetet, på de årlige finanslove.

Efter universitetslovens § 20, stk. 1 og 2, kan andre ministre yde tilskud til universitetet, og universitetet kan modtage tilskud og gaver fra anden side end bevillingslovene.

Det fremgår af universitetslovens § 21, stk. 1, at universitetet disponerer frit inden for sit formål ved anvendelse af tilskud, indtægter og kapital under ét. Det er en betingelse, at universitetet overholder tilskudsbetingelser og disponeringsregler og varetager de opgaver, der er givet tilskud til efter lovens §§ 19 og 20.

Det følger således af reglerne i universitetsloven, at universiteternes forsknings- og uddannelsesresultater skal bidrage til at fremme vækst, velfærd og udvikling i samfundet, og at universiteterne som udgangspunkt disponerer frit inden for deres formål, men loven indeholder ikke særlige regler om, at universitetet kan anvende midler til aktiviteter om innovation og understøttelse af virksomhedsetablering.

Det foreslås, at der indsættes en ny § 21 b, der fastlægger, at universitetet kan afholde udgifter til aktiviteter om innovation og understøttelse af virksomhedsetablering, og at universitetet fastsætter interne retningslinjer om udbud af sådanne aktiviteter, herunder kriterier for deltagelse.

Det er hensigten med det foreslåede, at de omfattede aktiviteter som udgangspunkt vil være rettet mod universitetets videnskabelige personale, studerende og dimittender, men at universiteterne også skal kunne tilbyde understøttende innovationsaktiviteter m.v. til andre relevante private eller offentlige eksterne parter, f.eks. hospitaler, hvis det involverer samarbejde med universitetet om nyttiggørelse af viden, og det kan ske inden for rammerne af de gældende statsstøttere regler.

Aktiviteter om innovation og understøttelse af virksomhedsetablering vil f.eks. kunne være formidling af muligheder for eksterne rådgivningsydelser ved virksomhedsetablering og understøttelse af adgang til laboratorier, værksteder, udviklingsfaciliteter, forskningsinfrastruktur eller kontorpladser. Det vil derudover bl.a. kunne omfatte uddeling af priser og puljemidler til entreprenante studerende og forskere eller formidling af muligheder for indhentelse af kapital eller iværksætterlegater.

Det forudsættes, at aktiviteterne i relevant omfang koordineres med øvrige innovationsudførende aktører, bl.a. godkendte teknologiske serviceinstitutter.

UDKAST

I forhold til adgangen til kontorpladser m.v. for eksterne parter, f.eks. videnskabelige virksomheder, bemærkes, at adgangen til sådanne faciliteter, som udgangspunkt vil skulle ske på markedsmæssige vilkår, f.eks. gennem udleje eller fremleje af lokaler, jf. den foreslåede hjemmel i lovforslagets § 3, nr. 12.

Universiteterne er statsfinansierede selvejende institutioner inden for den offentlige forvaltning, jf. universitetslovens § 1, stk. 2, og er bl.a. omfattet af forvaltningsloven.

For at sikre, at universiteternes administration af konkrete innovationsaktiviteter m.v. understøttes af principper om bl.a. gennemsigtighed og ligebehandling, foreslås det, at universiteter, der ønsker at udbyde sådanne aktiviteter, vil skulle fastsætte interne retningslinjer herom, herunder kriterier for deltagelse.

Det bemærkes, at visse initiativer, f.eks. tildeling af puljemidler, som udgangspunkt vil være afgørelser i forvaltningslovens forstand, og at hele eller delvise afslag på tildeling af midler bl.a. vil skulle begrundes efter forvaltningslovens regler herom.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Til nr. 1

Det fremgår af § 2 i lov om opfindelser ved offentlige forskningsinstitutioner (herefter forskerpatentloven), at loven gælder 1) for opfindelser, der er gjort af en arbejdstager som led i arbejdet ved en institution som nævnt i § 6, og 2) for erhvervsmæssig nyttiggørelse af rettigheder som nævnt i §§ 12 og 14-14 b.

Det fremgår af § 6 i forskerpatentloven, at ved institution forstås det universitet omfattet af universitetsloven, den sektorforskningsinstitution, det offentlige sygehus, den sundhedsvidenskabelige forskningsinstitution under regionerne eller De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS), hvor den pågældende arbejdstager er ansat.

Det foreslås, at der i § 6 efter »universitetsloven,« indsættes »den videregående kunstneriske uddannelsesinstitution omfattet af lov om videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner,«.

Med det foreslåede vil de videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner på Uddannelses- og Forskningsministeriets område blive omfattet af forskerpatentlovens anvendelsesområde. Det vil gælde Arkitektskolen Aarhus, Designskolen Kolding og Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler for Arkitektur, Design og Konservering.

Hensigten med forslaget er, at sikre en mere ensartet regulering på tværs af området for opfindelser ved offentlige forskningsinstitutioner, og dermed understøtte og forbedre mulighederne for erhvervsmæssig nyttiggørelse af offentlig forskning, uanset om opfindelserne eller andre immaterielle frembringelser udspringer af forskningsaktiviteter fra de offentlige forskningsinstitutioner, der er omfattet af forskerpatentloven i dag, eller fra forskningsaktiviteter, der udspringer fra de videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner.

Den foreslåede ændring har således til formål at skabe mere transparens og klarhed om rettighedshåndteringen for opfindelser og andre immaterielle frembringelser frembragt i tilknytning til kunstneriske forskningsaktiviteter.

Med den foreslåede ændring vil de videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner på Uddannelses- og Forskningsministeriets område således blive omfattet af forskerpatentlovens regler om blandt andet arbejdstagers underretningspligt til institutionen, hvis arbejdstager som led i arbejdet ved institutionen har gjort en opfindelse, fordeling af retten til opfindelser samt reglerne for vederlag i den forbindelse.

Herudover har den foreslåede ændring til formål at bidrage til en øget og styrket viden- og teknologioverførsel fra forskningsinstitutioner til virksomheder ved at understøtte de videregående kunstneriske forskningsinstitutioners muligheder for også at kunne nyttiggøre opfindelser erhvervsmæssigt på lige fod med øvrige offentlige forskningsinstitutioner omfattet af forskerpatentloven. Det gælder f.eks. ved forskningssamarbejde med private virksomheder, hvor de kunstneriske forskningsinstitutioner vil få bedre mulighed for at indgå aftale på vegne af egne ansatte om virksomhedens udnyttelse af retten til opfindelser, som forskningssamarbejdet måtte afføde.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Det fremgår af forskerpatentlovens § 8, stk. 1, at institutionen, hvor arbejdstager som led i arbejdet har gjort en opfindelse, har krav på at få de til opfindelsen knyttede rettigheder overdraget til sig. Det følger af lovens § 8, stk. 2, at bestemmelsen i stk. 1 gælder også, hvis opfindelsen er gjort i forening med flere arbejdstagere ansat ved institutionen. Indgår arbejdstager i et samarbejde, som involverer arbejdstagere fra flere institutioner, træffer institutionen aftale om, hvordan deres rettigheder efter denne lov skal fordeles, jf. § 8, stk. 3.

Det følger af forskerpatentlovens § 11, stk. 1, at institutionen inden for 2 måneder fra underretningen efter § 10, stk. 1, skal få foretaget en vurdering af muligheden for at udnytte opfindelsen erhvervsmæssigt og for at beskytte de til opfindelsen knyttede rettigheder og drøfte med arbejdstageren, hvorledes rettighederne til opfindelsen kan udnyttes erhvervsmæssigt.

Det foreslås, at der indsættes et nyt § 11, stk. 7, hvor det fremgår, at hvor institutionen har gjort krav på overdragelse af rettigheden til en opfindelse efter § 8, men på et senere tidspunkt opgiver at nyttiggøre rettigheden erhvervsmæssigt, skal rettigheden tilbydes tilbageoverdraget til den arbejdstager, der har gjort opfindelsen, på samme vilkår, som hvis arbejdstageren bevarer retten efter § 7, og mod vederlag efter § 12, stk. 2.

Den foreslåede bestemmelse har til formål at regulere den situation, hvor institutionen har overtaget en rettighed fra den arbejdstager, der har gjort opfindelsen, med henblik på erhvervsmæssig nyttiggørelse, men efterfølgende opgiver at nyttiggøre rettigheden.

Som hidtil vil rettigheden skulle overdrages til den pågældende arbejdstager på ny, hvis vedkommende fremsætter ønske herom, og hvis det ikke er til skade for institutionen.

Det foreslåede vil i en sådan situation indebære, at en tilbagelevering af en rettighed til arbejdstageren på et senere tidspunkt ikke vil have karakter af et salg efter budgetvejledningens regler, selv om institutionen i mellemtiden måtte have tilført opfindelsen værdi f.eks. gennem patentbeskyttelse af rettighederne.

Det foreslås, at betaling for tilbagelevering af rettigheden til vedkommende opfinder på et senere tidspunkt skal følge bestemmelsen i lovens § 12, stk. 2.

Det vil indebære, at institutionen i denne situation ikke vil skulle have dækket sine omkostninger til eventuel patentansøgning, men alene vil blive berettiget til et rimeligt vederlag i henhold til de generelle satser, der er fastsat i institutionens vederlagsregler efter lovens § 12, stk. 3.

Hvis den pågældende opfinder måtte ønske at udnytte den returnerede rettighed i regi af en virksomhed, vil institutionen alternativt have mulighed for at indgå aftale med denne virksomhed på sædvanlige vilkår.

Til nr. 3

Efter forskerpatentlovens § 12, stk. 1, er den arbejdstager, der har gjort opfindelsen, berettiget til et rimeligt vederlag fra institutionen. Hvis retten til en opfindelse overdraget til institutionen efter § 8 udnyttes erhvervsmæssigt.

Hvis retten til en opfindelse efter aftale med institutionen udnyttes erhvervsmæssigt af den arbejdstager, der har gjort opfindelsen, er institutionen berettiget til et rimeligt vederlag, jf. lovens § 12, stk. 2. Efter § 12, stk. 3, fastsætter institutionen regler for beregning af vederlag efter stk. 1 og 2.

Det foreslås at indsætte et nyt § 12, stk. 3, hvor det fremgår, at hvis retten til andre frembringelser end opfindelser overdraget til institutionen efter § 14 a udnyttes erhvervsmæssigt, kan institutionen give rimeligt vederlag til den arbejdstager der har gjort frembringelsen.

Formålet med bestemmelsen er, at give forskningsinstitutionerne, der er omfattet af loven, mulighed for at kunne honorere de arbejdstagere, der er ansat ved institutionen, hvis disse har bidraget til andre frembringelser end opfindelser på lige fod med ansatte, der har bidraget til patenterbare opfindelser.

Forslaget skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 2, nr. 7, hvor det foreslås, at en institution ud over rettigheder til opfindelser gjort af en arbejdstager, jf. lovens § 8, kan erhverve rettigheder til andre frembringelser end opfindelser.

UDKAST

Den foreslåede ændring vil indebære, at modellen i forskerpatentloven, hvor institutionen deler sit overskud med de involverede arbejdstagere, også vil kunne bringes i anvendelse i forbindelse med andre frembringelser end opfindelser.

Andre frembringelser kan være frembringelser, der ikke vil kunne patenteres efter patentloven eller registreres som brugsmodel efter brugsmodelloven, men som kan sidestilles med en opfindelse i økonomisk eller teknologisk henseende. Det kan f.eks. være immaterielle rettigheder som knowhow, forretningsideer- og modeller, kunstig intelligens og frembringelser omfattet af ophavsretsloven, designloven, lov om mønsterbeskyttelse eller lov om plantenyheder.

Udgangspunktet for rettigheder til sådanne andre frembringelser er, at det er arbejdstageren, der har rettighederne til disse frembringelser, medmindre andet er aftalt eller følger af anden lovgivning. Hvor institutionerne f.eks. efter aftale har fået overdraget rettighederne til sådanne frembringelser fra en arbejdstager, er der i dag ikke hjemmel til at yde vederlag til arbejdstageren i form af en andel af institutionens overskud på samme måde som ved patenterbare opfindelser.

Hensigten med det foreslåede er bl.a. at skabe en mere dækkende incitamentsstruktur, der kan gøre det mere attraktivt for institutionernes ansatte at engagere sig i innovation og nyttiggørelse i alle typer af viden og resultater der udspringer fra den ansattes forskning m.v.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at der etableres hjemmel til, at institutionerne kan anvende midler til at honorere institutionens ansatte i de tilfælde, hvor institutionen udnytter frembringelsen erhvervsmæssigt, efter frembringelsen er overdraget til institutionen. Arbejdstagere vil således have samme mulighed for at modtage et honorar for at have overdraget en frembringelse til institutionen, som de ville have haft, hvis det var en opfindelse, de havde frembragt efter lovens § 12, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.7.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

Det fremgår af forskerpatentlovens § 12, stk. 3, at institutionen fastsætter regler for beregning af vederlag efter § 12, stk. 1 og 2.

Det foreslås, at i forskerpatentlovens § 12, stk. 3, der vil blive stk. 4, ændres »1 og 2« til »1-3«.

Der er tale om en konsekvensændring som følge af, at der foreslås indsat et nyt stk. 3 i bestemmelsen, hvorfor der i stk. 3, der bliver stk. 4, vil skulle henvises til stk. 1-3 i forbindelse med institutionens fastsættelse af regler for beregning af vederlag.

Til nr. 5

Det følger af forskerpatentlovens § 14, stk. 1, at har en institution fået overdraget retten til en opfindelse efter § 8, kan tredjemand indgå aftale om udnyttelse af opfindelsen med institutionen.

Forskerpatentloven indeholder ikke bestemmelser om krav til institutionernes prisfastsættelse i forbindelse med aftale om overdragelse af rettigheder til en opfindelse eller ophavsrettigheder til edb-programmer.

De offentlige forskningsinstitutioner, der er omfattet af forskerpatentloven, er dog underlagt budgetvejledningens regler om fastsættelse af priser ved institutionernes salg af varer og ydelser. Dette gælder således også ved indgåelse af aftale om overdragelse af rettigheder til en opfindelse eller ophavsrettigheder til edb-programmer, som institutionen har rettighederne til.

Det fremgår af gældende budgetvejledning (april 2021), pkt. 2.3.2 om priser ved salg af varer og ydelser, at for institutioners salg af varer og ydelser gælder som udgangspunkt, at prisen på den enkelte vare og ydelse fastsættes således, at der ikke sker konkurrenceforvridning over for private eller offentlige konkurrenter, og således at der sker fuld omkostningsdækning.

Det fremgår videre af pkt. 3.2.1 i budgetvejledningen, at hvor institutionen afsætter varer eller ydelser på et marked præget af konkurrence, kan indtægterne herved overstige omkostningerne. Der skal således medregnes de omkostninger i prisen, som er nødvendige for at sikre lige konkurrence med private udbydere, ligesom der skal indregnes en fortjeneste, svarende til hvad der vil være sædvanligt for en privat udbyder. I de tilfælde hvor det er muligt at identificere en markedspris, udgør denne dog institutionens minimumspris.

Udover iagttagelsen af budgetvejledningens regler, skal institutionerne endvidere sikre, at institutionernes aftale om overdragelse af rettigheder til virksomheder eller tredjemand er forenelig med og i overensstemmelse med de til en hver tid gældende statsstøttere reglerne.

Det foreslås at indsætte et nyt 2. pkt. i § 14, stk. 1, hvorefter institutionen i forbindelse med aftale om udnyttelse af retten til opfindelser efter 1. pkt. i særlige tilfælde kan fravige budgetvejledningens regler om prisfastsættelse.

Det er hensigten med forslagets formulering om, at institutionerne i særlige tilfælde skal kunne fravige budgetvejledningens regler om prisfastsættelse i forbindelse med aftale om udnyttelse af retten til opfindelser, at disse særlige tilfælde afgrænses til de tilfælde, hvor EU's statsstøttere regler giver mulighed for at yde statsstøtte.

Det kan f.eks. være tilfældet, hvis prisfastsættelse under markedsniveau til nye, videnbaserede virksomheder kan have karakter af lovlig statsstøtte i kraft af særlige undtagelser i statsstøttere reglerne.

Det samme kan være tilfældet, hvis f.eks. en kommende EU-regulering på statsstøtteområdet fremadrettet måtte give videre mulighed for at yde statsstøtte, f.eks. i forbindelse med salg af patenter og licenser under markedspris fra forskningsinstitutioner til iværksættervirksomheder.

Hensigten med den foreslåede ændring er således at muliggøre en prisfastsættelse under markedsniveau, hvor dette måtte være muligt i henhold til EU's statsstøttere regler, således at f.eks. universitetsbaserede iværksættervirksomheder kan indgå aftaler om rettigheder til opfindelser med institutionerne på lempeligere vilkår end på markedspris, dog under den forudsætning, at det sker inden for rammerne af de til enhver tid gældende statsstøttere regler.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.5.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 6

Det følger af forskerpatentlovens § 6, at ved institution forstås efter loven det universitet omfattet af universitetsloven, den sektorforskningsinstitution, det offentlige sygehus, den sundhedsvidenskabelige

forskningsinstitution under regionerne eller De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS), hvor den pågældende arbejdstager er ansat.

Efter lovens § 8, stk. 1, har institutionen, hvor en arbejdstager som led i arbejdet har gjort en opfindelse, krav på at få de til opfindelsen knyttede rettigheder overdraget til sig.

Det fremgår af forskerpatentlovens § 14, stk. 1, at har en institution fået overdraget retten til en opfindelse efter § 8, kan tredjemand indgå aftale om udnyttelse af opfindelsen med institutionen, mens det af lovens § 14, stk. 2 følger, at hvis institutionen ikke har fået overdraget retten til en opfindelse efter § 8, kan tredjemand indgå alle aftaler om udnyttelsen af opfindelsen med vedkommende arbejdstager.

Det foreslås, at der i § 14 indsættes nye stykker som stk. 3-5.

Det foreslås med *stk. 3*, at universitetet tilbyder standardaftaler i forbindelse med indgåelse af aftale efter stk. 1.

Den foreslåede ændring vil indebære, at universiteterne vil være forpligtet til at tilbyde standardaftaler ved forhandling med virksomheder om udnyttelse af en opfindelse. Virksomhederne vil dog frit kunne vælge en individuel forhandling af de specifikke aftalevilkår, ligesom universiteterne altid vil kunne afslå at indgå aftale med private virksomheder, hvor dette ikke vurderes at sikre en hensigtsmæssig nyttiggørelse af en given opfindelse.

Standardaftaler kan for eksempel være standardaftaler for licens med henblik på at udnytte sådanne rettigheder kommercielt på nærmere angivne vilkår eller standardaftaler om forskningssamarbejde, hvori der indgår klausuler om håndtering af rettigheder til mulige opfindelser, som forskningssamarbejdet måtte afføde.

Hensigten med etableringen af fælles standardaftaler er at lette forhandling og indgåelse af aftaler om erhvervsmæssig udnyttelse af institutionens rettigheder til opfindelser, idet universiteterne og tredjemand vil kunne tage afsæt i de udarbejdede standardaftaler, hvor de typiske aftalevilkår på forhånd er beskrevet og forhåndsgodkendt af forskningsinstitutionens ledelse.

Det forudsættes i den forbindelse, at standardaftalerne gøres offentligt tilgængelige på universiteternes hjemmesider.

UDKAST

Taskforce for styrket viden- og teknologioverførsel har som led i dens arbejde fået udarbejdet et sæt af standardaftaler, der er bilag til taskforcens rapport »Et markant løft af videnbaseret innovation og iværksætteri i Danmark«.

Aftalerne er udarbejdet i fællesskab af de patentaktive universiteter og aftalevilkårene er afstemt med erhvervslivets organisationer. Endvidere har universiteterne udarbejdet en fælles standardaftale for forskningssamarbejde.

Den foreslåede ordning vil alene omfatte indgåelse af aftaler om erhvervsmæssig udnyttelse af opfindelser i medfør af forskerpatentloven. Dermed vil universiteterne og de øvrige institutioner ikke være forpligtet til at tilbyde standardaftaler i forbindelse med aftaler om udnyttelse af immaterielle rettigheder til andre frembringelser end opfindelser eller aftaler om udnyttelse af ophavsrettigheder til edb-programmer.

Det foreslås med *stk. 4*, at vedkommende minister kan beslutte, at øvrige institutioner omfattet af loven skal tilbyde standardaftaler i forbindelse med indgåelse af aftaler efter *stk. 1*.

Det foreslåede vil indebære, at vedkommende minister kan beslutte, at også de øvrige institutioner, som er omfattet af forskerpatentloven, jf. lovens § 6, vil kunne forpligtes til at tilbyde standardaftaler på tilsvarende måde som universiteterne.

Det foreslås med *stk. 5*, at vedkommende minister kan fastsætte nærmere regler om universiteters og øvrige institutioners indgåelse af aftaler efter *stk. 1*.

Det foreslåede vil indebære, at vedkommende minister bemyndiges til at kunne fastsætte nærmere regler om universiteternes og øvrige institutioners indgåelse af standardaftaler med virksomheder om erhvervsmæssig udnyttelse af institutionens opfindelser, da det vurderes, at der løbende vil kunne være behov for at videreudvikle og tilpasse standardaftalerne til specifikke brancher eller teknologiområder.

Tilsvarende vil der fremadrettet kunne opstå behov for tværgående harmonisering af aftalevilkår i institutionernes aftaler om udnyttelse af retten til opfindelser i flere situationer. Såfremt dette ikke kan opnås ved gensidig aftale mellem institutionerne og områdets interessenter, skabes der med

bestemmelsen således mulighed for, at vedkommende minister vil kunne fastsætte fælles principper eller vilkår i sådanne aftaler, som institutionerne skal efterleve.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.4.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 7

Efter forskerpatentlovens § 1 er formålet med loven at sikre, at forskningsresultater frembragt ved hjælp af offentlige midler nyttiggøres for det danske samfund ved erhvervsmæssig udnyttelse.

Efter forskerpatentlovens § 8, stk. 1, har institutionen, hvor en arbejdstager som led i arbejdet har gjort en opfindelse, krav på at få de til opfindelsen knyttede rettigheder overdraget til sig.

Det fremgår af forskerpatentlovens § 14 a, at ud over rettigheder til opfindelser gjort af en arbejdstager, jf. § 8, kan institutionen erhverve rettigheder til opfindelser samt ophavsrettigheder til edb-programmer med henblik på erhvervsmæssig udnyttelse, jf. § 1, nr. 1) efter aftale med en studerende, der ikke er ansat på institutionen, eller med en anden part som led i deres indbyrdes samarbejde, der helt eller delvis er finansieret af offentlige midler, for så vidt den anden part ikke selv vil udnytte rettighederne erhvervsmæssigt, eller nr. 2) efter aftale med en anden institution som nævnt i § 6.

Det foreslås, at der indsættes et § 14 a, stk. 2, hvor det fremgår, at ud over rettigheder til opfindelser gjort af en arbejdstager, jf. § 8, kan institutionen erhverve rettigheder til andre frembringelser end opfindelser gjort af en arbejdstager med henblik på erhvervsmæssig udnyttelse, jf. § 1.

Den foreslåede ændring vil indebære, at institutionerne kan erhverve rettigheder til andre frembringelser end opfindelser fra en arbejdstager ansat ved institutionen med henblik på erhvervsmæssig udnyttelse.

Andre frembringelser end opfindelser vil være frembringelser, der ikke vil kunne patenteres efter patentloven eller registreres som brugsmodel efter brugsmodelloven. Det kan f.eks. være knowhow, forretningsideer og -modeller, kunstig intelligens og frembringelser omfattet af ophavsretsloven, designloven, lov om mønsterbeskyttelse eller lov om plantenyheder.

Med den foreslåede ændring vil institutionerne fremadrettet kunne engagere sig i erhvervsmæssig nyttiggørelse af andre immaterielle frembringelser end

opfindelser, som udspringer af deres forskning og undervisning, og som ikke vil kunne patenteres efter patentloven eller registreres som brugsmodel efter brugsmodelloven, men som efter forskningsinstitutionens vurdering vil kunne sidestilles med en opfindelse i økonomisk eller teknologisk henseende.

Det foreslåede skal bl.a. ses i sammenhæng med, at forskerpatentloven foreslås udvidet til også at omfatte de kunstneriske uddannelsesinstitutioner, der i højere grad er kilde til andre frembringelser, der ikke er patenterbare, f.eks. designs.

Den foreslåede ændring vil ikke tilsidesætte eller ændre ved reguleringen af ejerskabet til sådanne frembringelser, som er fastsat i anden lovgivning, men vil alene give institutionerne mulighed for at opnå rådighed eller disponere over sådanne frembringelser gennem aftale med de involverede arbejdsgivere.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.6.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 8

Det følger af forskerpatentlovens § 15, stk. 1, at institutionen kan afholde udgifter i forbindelse med erhvervelse, overdragelse og beskyttelse af retten til opfindelser samt ophavsrettigheder til edb-programmer efter bestemmelserne i §§ 12 og 14-14 b.

Det foreslås, at der i § 15, stk. 1, efter »opfindelser« indsættes »eller andre frembringelser end opfindelser«.

Det foreslåede vil indebære, at institutionen vil få hjemmel til at afholde udgifter også i forbindelse med erhvervelse, overdragelse og beskyttelse af retten til andre frembringelser end opfindelser.

Forslaget skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 2, nr. 7, hvor det foreslås, at institutionen ud over rettigheder til opfindelser gjort af en arbejdstager, jf. § 8, kan erhverve rettigheder til andre frembringelser end opfindelser gjort af en arbejdstager med henblik på erhvervsmæssig udnyttelse, jf. § 1.

Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 7, og i øvrigt til pkt. 2.6.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 9

Det fremgår af forskerpatentlovens § 16, stk. 1, at rektor, direktionen eller sygehusejeren anvender indtægter fra overdragelse af rettigheder til opfindelser til aktiviteter inden for institutionens formål. Videre fremgår det af stk. 2, at institutionen kan oppebære indtægter i form af udbytte ved at overdrage sine rettigheder efter § 14, stk. 1, eller § 14 a, stk. 1, til et selskab med begrænset ansvar mod betaling i form af ejerandele. Tilsvarende kan institutionen acceptere at modtage et vederlag efter § 12, stk. 2, i form af ejerandele i et selskab med begrænset ansvar. Af stk. 3 fremgår det, at institutionen efter bestemmelserne i stk. 2 ikke alene eller i forening med andre institutioner som nævnt i § 6 må opnå en sådan forbindelse til selskabet, som et moderselskab har til et datterselskab efter aktie- og anpartsselskabslovgivningen.

Lovens § 16, stk. 2, fastsætter adgang til for institutionerne at kunne modtage aktier og anparter som betaling i aftaleforhold efter forskerpatentlovens § 14, stk. 1, eller som vederlag efter forskerpatentlovens § 12, stk. 2.

Bestemmelsen i § 16, stk. 3, fastsætter den begrænsning, at institutionen alene eller sammen med andre institutioner omfattet af forskerpatentloven ikke gennem erhvervelsen af aktier kan opnå bestemmende indflydelse på selskabet. Det tillades således, at institutionerne kan opnå en ejerandel på op til 50 pct. af selskabet, som nævnt i lovens § 16, stk. 2. Institutionen vil imidlertid efter bestemmelsen ikke kunne stå som stifter af et aktie- eller anpartsselskab.

Det foreslås at nyaffatte § 16, stk. 3, således at det fremgår, at institutionen efter bestemmelserne i stk. 2 ikke må opnå en højere ejerandel i selskabet end 5 pct. af de samlede ejerandele.

Det er hensigten med forslaget, at den øvre grænse for institutionernes mulighed for apportindskud i virksomheder i det tilfælde, hvor institutionen modtager betaling eller vederlag i form af ejerandele ved overdragelse af institutionens rettigheder til opfindelser m.v., vil blive sænket til 5 pct.

Med den foreslåede nyaffattelse af bestemmelsen vil den eksisterende formulering af § 16, stk. 3, hvorefter en eller flere institutioner i forening ikke må opnå bestemmende indflydelse i et selskab med begrænset ansvar, udgå.

UDKAST

Det skyldes, at en situation, hvor flere institutioner i forening opnår en bestemmende ejerandel, ikke vurderes at kunne forekomme i praksis, når en forskningsinstitution maksimalt vil kunne eje 5 pct.

Det er ikke hensigten, at det foreslåede initiativ skal have indflydelse på ejerandele, der er erhvervet før lovens ikrafttræden. Med lovforslagets § 4, stk. 2, foreslås det derfor, at den foreslåede ændring af forskerpatentlovens § 16, jf. lovforslagets § 2, nr. 9, ikke skal finde anvendelse for ejerandele, der er erhvervet før lovens ikrafttrædelse.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.8.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 10

Det fremgår af forskerpatentlovens § 18, at institutionens afgørelser efter denne lov træffes på universiteterne af rektor, på sektorforskningsinstitutioner og GEUS af direktionen og på de offentlige sygehuse af sygehusejeren, og at rektors, direktionens henholdsvis sygehusejerens afgørelse kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Det foreslås, at der i § 18, 1. pkt., efter »universiteterne« indsættes »og de videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner«

Forslaget skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 2, nr. 1, hvorefter forskerpatentlovens § 6 foreslås ændret, således at de videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner på Uddannelses- og Forskningsministeriets område foreslås omfattet af loven.

Den foreslåede ændring vil indebære, at en kunstnerisk uddannelsesinstitutionens afgørelser efter forskerpatentloven vil blive truffet af rektor. Det vil følge af § 18, 2. pkt., at rektors afgørelse ikke vil kunne indbringes for anden administrativ myndighed.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3.2 i de almindelige bemærkninger.

Til § 3

Til nr. 1

Formålet med lov om offentlige forskningsinstitutioners kommercielle aktiviteter og samarbejde med fonde (techtrans-loven) er fastlagt i lovens § 1.

UDKAST

Det følger af § 1, nr. 4, at loven bl.a. har til formål at styrke konkurrenceevnen og de offentlige forskningsinstitutioners relationer til det omkringliggende samfund, ved at de offentlige forskningsinstitutioner kan udleje eller fremleje faciliteter til brug for serviceerhverv, jf. lovens § 13 a.

Efter lovens § 13 a kan et universitet i begrænset omfang indgå aftaler om udleje eller fremleje af faciliteter til brug for serviceerhverv, der integrerer universitetet og det omkringliggende samfund, hvis der er et behov hos studerende eller ansatte for sådanne serviceerhverv i tilknytning til uddannelse eller arbejde.

Det foreslås at nyaffatte techtrans-lovens § 1, nr. 4, så det vil fremgå, at loven har til formål at styrke konkurrenceevnen og de offentlige forskningsinstitutioners relationer til det omkringliggende samfund, ved at universiteterne kan udleje eller fremleje lokaler til virksomheder i forbindelse med aktiviteter relateret til universitetets formål, til forskerparker og i begrænset omfang til brug for serviceerhverv og visse kulturtilbud, jf. lovens § 13 a.

Den foreslåede nyaffattelse skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 3, nr. 12, hvor der foreslås indsat nye bestemmelser i techtrans-lovens § 13 a, stk. 1 og 2, der vil indebære, at universiteterne som noget nyt vil få mulighed for at udleje eller fremleje lokaler til virksomheder i forbindelse med aktiviteter relateret til universitetets formål og til forskerparker og vil få udvidede muligheder for i begrænset omfang at udleje eller fremleje lokaler til brug for serviceerhverv eller visse kulturtilbud.

Det foreslåede vil således indebære, at formålet i techtrans-loven udvides men henblik på at afspejle de nye og udvidede muligheder for udleje eller fremleje af lokaler på universiteterne, der lægges op til med lovforslagets § 1, nr. 13.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.9.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Det følger af techtrans-lovens § 3, at en offentlig forskningsinstitutioners aftaler med erhvervsdrivende virksomheder og andre private skal indgås på de vilkår, der gælder på det private marked.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2003-04, tillæg A, L 177 som fremsat, side 6392, at den præciserer,

hvorledes en offentlig forskningsinstitution skal agere, når den indgår aftaler, der har kommercielt sigte. Det fremgår i den forbindelse, at aftaler om rekvireret forskning, som er en privatretlig aftale, vil være omfattet, mens aftaler om samfinansieret forskning, der er finansieret af både offentlige og private midler, ikke er omfattet. Der henvises i bemærkningerne til Finansministeriets budgetvejlednings regler om prisfastsættelse i forbindelse med f.eks. salg af institutionens ydelser til en anden juridisk person, som eksempelvis et aktieselskab stiftet efter lovens § 4 eller en anden tredjemand. Ifølge bemærkningerne betyder det, at prissætningen af de ydelser, der overdrages fra den offentlige forskningsinstitution til aktieselskabet, som hovedregel skal være på niveau med priserne på et sammenligneligt privat marked.

Efter lovens § 4 kan offentlige institutioner mulighed stifte og eje aktieselskaber for at fremme omsætning af ny viden og teknologi mellem forskningsinstitutionerne og erhvervslivet for at fremme lovens formål efter § 1, nr. 1. Det kan ifølge § 4, stk. 1 ske ved, at en offentlig forskningsinstitution kan stifte og eje ét aktieselskab og være medejer i et eller flere aktieselskaber stiftet af andre offentlige forskningsinstitutioner.

Efter de gældende regler skal universiteternes rekvirering af ydelser fra egne selskaber som udgangspunkt ske efter udbud eller ved betaling af markedspris. Universiteterne kan derfor ikke uden videre henlægge opgaver til egne datterselskaber eller trække på deres rådgivning om kommercialisering, uden at det vil have karakter af en transaktion på markedsvilkår.

Det foreslås, at der i § 3 indsættes et 2. *pkt.*, således at det vil fremgå af bestemmelsen, at kravet om, at en offentlig forskningsinstitutions aftaler med erhvervsdrivende virksomheder og andre private skal indgås på de vilkår, der gælder på det private marked, ikke vil gælde for aftaler, som en offentlig forskningsinstitution indgår med et aktieselskab, som institutionen har stiftet efter § 4.

Den foreslåede ændring har til formål at understøtte større fleksibilitet i relationen mellem universiteterne og deres datterselskaber, herunder understøtte mulighederne for bedre at kunne handle indbyrdes f.eks. rekvirere ydelser fra eget datterselskab uden udbud og overdrage immaterielle rettigheder til eget datterselskab uden at afprøve markedet.

Det foreslåede vil indebære, at transaktionerne mellem universiteter og deres datterselskaber vil kunne foretages på lempeligere vilkår end på

markedspris, dog under den forudsætning, at det sker inden for rammerne af de til enhver tid gældende statsstøttere regler.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.5.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Det følger af techtrans-lovens § 1, nr. 1, at loven bl.a. har til formål at styrke konkurrenceevnen og de offentlige forskningsinstitutioners relationer til det omkringliggende samfund, ved at de offentlige forskningsinstitutioner kan stifte og eje aktieselskaber for at fremme omsætningen af ny viden og teknologi mellem forskningsinstitutioner og erhvervslivet, jf. lovens § 4.

Techtrans-lovens § 4, stk. 1, giver offentlige institutioner mulighed for at fremme lovens formål efter § 1, nr. 1, ved, at en offentlig forskningsinstitution kan stifte og eje ét aktieselskab og være medejer i et eller flere aktieselskaber stiftet af andre offentlige forskningsinstitutioner. Aktieselskaberne skal have vedtægsmæssigt hjemsted og hovedkontor i Danmark.

Det fremgår af § 4, stk. 2, at forskningsinstitutionernes indskud efter stk. 1 eller erhvervelse af aktier i sådanne på ethvert tidspunkt ikke overstiger det højeste af følgende beløb 1) 5 millioner kr. eller 2) 3 pct. af institutionens omsætning ved forsknings- og udviklingsaktiviteter som opgjort i den seneste officielle forskningsstatistik.

Efter lovens § 4, stk. 4, skal aktieporteføljer erhvervet efter lov om opfindelser ved offentlige forskningsinstitutioner, erhvervet ved en gavedisposition eller omfattet af bekendtgørelse om anbringelse af fondes midler og bestyrelsesvederlag m.v. ikke medregnes ved opgørelsen efter § 4, stk. 2.

Efter lovens § 8, stk. 1, nr. 2, kan et aktieselskab stiftet efter § 4 opfylde sit formål ved at stifte eller erhverve aktier i aktieselskaber, der har til formål at udleje fast ejendom til forskningsbaserede virksomheder, såkaldte forskerparkselskaber.

Der henvises til bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2003-04, tillæg A, L 177 som fremsat, side 6398, hvor det bl.a. fremgår, at § 4-selskaber kan stifte og erhverve aktier i selskaber, der varetager forskerparkaktiviteter. Det fremgår desuden, at ved forskerparkaktiviteter forstås

primært udlejning af egne lokaler og laboratoriefaciliteter med tilhørende serviceaktiviteter til forskningsbaserede virksomheder og iværksættere.

Det foreslås, at der i § 4, stk. 4, efter »gavedisposition« indsættes », erhvervet i aktieselskaber, der har til formål at udleje fast ejendom til forskningsbaserede virksomheder, jf. § 8, stk. 1, nr. 2,«.

Det foreslåede vil indebære, at de beløbsmæssige grænser for forskningsinstitutionernes indskud i selskaber stiftet efter § 4, stk. 1, eller erhvervelse af aktier i sådanne, vil kunne overskrides, når der er tale om medejerskab af forskerparkselskaber.

Hensigten med forslaget er at skabe større fleksibilitet for universiteters engagement og medejerskab af forskerparker.

Det foreslåede skal således ses i sammenhæng med forslaget om forhøjelse af § 4-selskabernes mulige ejerandel i forskerparkselskaber, jf. lovforslagets § 3, nr. 8.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.9.2 i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

Det fremgår af techtrans-lovens § 7, stk. 1, at et aktieselskab stiftet efter lovens §§ 4 og 4 a ikke må erhverve ejerandele i andre selskaber end aktie- og anpartsselskaber.

Det foreslås, at der i § 7, stk. 1, efter »aktie- og anpartsselskaber« indsættes », jf. dog § 8, stk. 1, nr. 3«

Forslaget skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 3, nr. 7, hvor det foreslås, at lovens § 8, stk. 1, nr. 3, nyaffattes med henblik på at fastlægge, at et aktieselskab stiftet efter § 4 skal kunne opfylde sit formål ved at investere i alternative investeringsfonde omfattet af lov om forvaltere af alternative investeringsfonde m.v., der investerer i nye, videnbaserede virksomheder, for så vidt aktieselskabet er stiftet og ejet fuldt ud af et eller flere universiteter.

Der vil herved blive fastsat en undtagelse til lovens § 7, stk. 1, der bl.a. fastlægger, at et aktieselskab stiftet efter § 4 ikke må erhverve ejerandele i andre selskaber end aktie- og anpartsselskaber, og det foreslås på den baggrund, at der indsættes en henvisning til § 8, stk. 1, nr. 3, i bestemmelsen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.10.2 i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 5

Det fremgår af techtrans-lovens § 7, stk. 2, at et aktieselskab stiftet efter §§ 4 og 4 a ikke må yde lån, herunder ansvarlig lånekapital, eller kaution eller stille anden form for sikkerhed.

Det foreslås, at der i § 7, *stk. 2*, efter »sikkerhed« indsættes », jf. dog *stk. 3*«.

Forslaget skal ses i sammenhæng med dette lovforslags § 3, nr. 6, hvor der foreslås indsat et nyt § 7, *stk. 3*, hvorefter et aktieselskab stiftet efter § 4 med henblik på at understøtte etablering og udvikling af nye, videnbaserede virksomheder kan yde konvertible lån, som efterfølgende kan konverteres til ejerandele i form af aktier eller anparter eller tilbagebetales, for så vidt aktieselskabet er stiftet og ejet fuldt ud af et eller flere universiteter

Der vil herved blive fastsat en undtagelse til lovens § 7, *stk. 1*, der bl.a. fastlægger, at et aktieselskab stiftet efter § 4 ikke må yde lån, og det foreslås på den baggrund, at der indsættes en henvisning til *stk. 3* i bestemmelsen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.10.2 i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 6

Det fremgår af techtrans-lovens § 7, *stk. 2*, at et aktieselskab stiftet efter §§ 4 og 4 a ikke må yde lån, herunder ansvarlig lånekapital, eller kaution eller stille anden form for sikkerhed.

Det foreslås, at der indsættes et nyt § 7, *stk. 3*, hvorefter et aktieselskab stiftet efter § 4 med henblik på at understøtte etablering og udvikling af nye, videnbaserede virksomheder kan yde konvertible lån, som efterfølgende kan konverteres til ejerandele i form af aktier eller anparter eller tilbagebetales, for så vidt aktieselskabet er stiftet og ejet fuldt ud af et eller flere universiteter.

Det foreslåede vil indebære, at et aktieselskab stiftet efter § 4 kan erhverve ejerandele gennem ydelse af lån, som efterfølgende kan konverteres til ejerandele i form af aktier eller anparter eller tilbagebetales, med henblik på at understøtte etablering og udvikling af nye, videnbaserede virksomheder.

For universiteternes datterselskaber vil adgang til at kunne yde konvertible lån gøre det muligt at agere på markedsvilkår med de samme værktøjer som private investorer blot med fokus på et tidligere stadie, hvor markedet typisk endnu ikke vil gå ind.

Der lægges med den foreslåede ændring op til, at muligheden for at yde konvertible lån skal gælde for aktieselskaber, som er stiftet og ejet fuldt ud af et eller flere universiteter, og ændringerne vil således ikke vil omfatte selskaber, som er stiftet og ejet af en sektorforskningsinstitution.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.11.2 i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 7

Det følger af techtrans-lovens § 8, stk. 1, nr. 3, at et aktieselskab stiftet efter § 4 kan opfylde sit formål ved at stifte eller erhverve ejerandele i aktie- eller anpartsselskaber, der alene har til formål at modne en opfindelse med henblik på beskyttelse af de immaterielle rettigheder.

Det foreslås at nyaffatte § 8, stk. 1, nr. 3, således at det vil fremgå af bestemmelsen, at et aktieselskab stiftet efter § 4 kan opfylde sit formål ved at investere i alternative investeringsfonde omfattet af lov om forvaltere af alternative investeringsfonde m.v., der investerer i nye, videnbaserede virksomheder, for så vidt aktieselskabet er stiftet og ejet fuldt ud af et eller flere universiteter.

Med den foreslåede nye affattelse af § 8, stk. 1, nr. 3, vil det blive muligt for et aktieselskab stiftet efter § 4 at investere i alternative investeringsfonde, der investerer i nye, videnbaserede virksomheder.

Det vil i den forbindelse være en forudsætning, at datterselskabernes investeringer følger markedsinvestorprincippet, dvs. handler som en normal markedsinvestor, så offentlige kapitalindskud ikke får karakter af statsstøtte.

Med det foreslåede vil den gældende formulering af bestemmelsen, der vedrører såkaldte modningsselskaber, udgå.

Det skyldes, at den gældende bestemmelse ikke længere vil være relevant som en konsekvens af lovforslagets § 3, nr. 11, hvor det foreslås at fastsætte, at selskaber stiftet efter lovens § 4 ikke må opnå en ejerandel på mere end 15 pct. i de selskaber, der ikke er omfattet af § 8, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.10.2 i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 8

Det fremgår af techtrans-lovens § 8, stk. 2, at aktieselskaber stiftet efter § 4 og universiteter ikke alene eller tilsammen må have så store ejerandele i selskaber omfattet af bl.a. § 8, stk. 1, nr. 2 (forskerparkselskaber), at disse får en sådan forbindelse til et enkelt aktieselskab stiftet efter § 4 eller en eller flere sektorforskningsinstitutioner, som et datterselskab har til et moderselskab efter selskabsloven.

Bestemmelsen fastslår således, at universiteternes datterselskaber i dag ikke kan eje en majoritetsandel, dvs. over 50 pct., af bl.a. forskerparkselskaber og dermed have bestemmende indflydelse i disse selskaber.

Efter selskabslovens § 7, stk. 1, jf. lovbekendtgørelse nr. 331 af 20. marts 2025, er bestemmende indflydelse beføjelsen til at styre en dattervirksomheds økonomiske og driftsmæssige beslutninger.

Det foreslås, at i § 8, stk. 2, 1. pkt. udgår »og 2«.

Med det foreslåede vil forskerparkselskaber, jf. lovens § 8, stk. 1, nr. 2, ikke længere fremgå af § 8, stk. 2, 1. pkt., og vil dermed ikke fremgå som et af de selskaber, hvori selskaber stiftet efter § 4 og universiteter ikke alene eller tilsammen må have så store ejerandele, at der opnås samme forbindelse som mellem et datterselskab og et moderselskab efter selskabsloven.

Det vil betyde, at det vil blive muligt for universiteternes datterselskaber stiftet efter lovens § 4 at have ejerandele i forskerparkselskaber, jf. § 8, stk. 1, nr. 2, på over 50 pct. og dermed have bestemmende indflydelse på selskabet.

Det forudsættes dog i disse tilfælde, at der også indgår mindst en privat aktør som medejer.

Hensigten med forslaget er at skabe større fleksibilitet for universiteters engagement og medejerskab af forskerparkselskaber.

Det foreslåede skal ses i sammenhæng med forslaget om, at de beløbsmæssige grænser for forskningsinstitutionernes indskud i selskaber stiftet efter §

4, stk. 1, eller erhvervelse af aktier i sådanne, vil kunne overskrides, når der er tale om medejerskab af forskerparkselskaber, jf. lovforslagets § 3, nr. 3.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.9.2 i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 9

Det fremgår af techtrans-lovens § 8, stk. 3, at aktieselskaber stiftet efter § 4, som har samme forbindelse til en eller flere sektorforskningsinstitutioner, som et datterselskab har til et moderselskab efter selskabsloven, alene kan stifte eller erhverve ejerandele i selskaber omfattet af stk. 1, nr. 3, hvor dette sker i aktieselskabs regi.

Efter § 8, stk. 4, skal ejerskabet til et selskab omfattet af stk. 1, nr. 3, senest 2 år efter, at det er blevet omfattet af loven, følge § 9, stk. 1, nr. 1.

Det foreslås at ophæve § 8, *stk. 4*.

Den foreslåede ændring skal ses som en konsekvens af lovforslagets § 3, nr. 7, hvor det foreslås at nyaffatte § 8, stk. 1, nr. 3, således at denne bestemmelse ikke længere vil regulere de såkaldte modningsselskaber, men i stedet vil fastsætte, at selskaber stifter efter lovens § 4 kan investere i alternative investeringsfonde.

Da § 8, stk. 4, indholdsmæssigt er knyttet op på den gældende bestemmelse i § 8, stk. 1, nr. 3, om modningsselskaber, vil der efter den foreslåede ændring af § 8, stk. 1, nr. 3, ikke længere være behov for bestemmelsen, og den foreslås derfor ophævet.

Til nr. 10

Det fremgår af techtrans-lovens § 8, stk. 5, at for at et aktieselskab stiftet efter § 4 skal kunne stifte eller erhverve ejerandele i selskaber omfattet af stk. 1, nr. 1-3, er det en betingelse, at det pågældende selskabs vedtægter skal følge bestemmelserne i lovens §§ 7 og 9.

Det foreslås i § 8, *stk. 5*, der bliver stk. 4, at ændre »nr. 1-3« til »nr. 1 og 2«.

Der er tale om en konsekvensændring, der skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 3, nr. 7, hvor det foreslås at nyaffatte § 8, stk. 1, nr. 3.

UDKAST

Med den foreslåede nyaffattelse vil det ikke længere være relevant at hen-vise til § 8, stk. 1, nr. 3, i § 8, stk. 5, da bestemmelsen fremadrettet foreslås at skulle regulere muligheden for at investere i alternative investerings-fonde, hvor den i dag regulerer såkaldte modningsselskaber.

Alternative investeringsfonde er omfattet af lov om forvaltere af alternative investeringsfonde m.v. og skal således ikke følge reglerne i techtrans-lovens §§ 7 og 9.

På den baggrund foreslås det, at der i § 8, stk. 5, ikke længere henvises til § 8, stk. 1, nr. 1-3, men kun til nr. 1 og 2.

Til nr. 11

Det fremgår af techtrans-lovens § 9, at hvor et aktieselskab stiftet efter § 4 stifter et selskab, der ikke er omfattet af § 8, stk. 1, nr. 1-3, eller hvor det eller en offentlig forskningsinstitution erhverver aktier eller anparter i et så-dant selskab, gælder følgende: 1) Aktieselskaber stiftet efter § 4 og offent-lige forskningsinstitutioner må ikke alene eller tilsammen få en sådan for-bindelse med selskabet, som et moderselskab har til et datterselskab efter selskabsloven, og 2) Et aktieselskab stiftet efter § 4 skal forud for erhver-velsen af ejerandele, som overstiger 15 pct. af de samlede ejerandele i et selskab, udarbejde en strategi for afhændelsen af sådanne ejerandele.

Det foreslås at nyaffatte § 9, således at det fremgår, at hvor et aktieselskab stiftet efter § 4 stifter eller erhverver ejerandele i et selskab, der ikke er om-fattet af § 8, stk. 1, må aktieselskabets ejerandel i selskabet ikke overstige 15 pct.

Den foreslåede ændring vil indebære, at de ejerandele, som et aktieselskab stiftet efter lovens § 4, erhverver i andre selskaber, end de selskaber som fremgår af lovens 8, stk. 1, ikke samlet set vil kunne overstige 15 pct. af virksomhedens samlede ejerandele.

Med den foreslåede nyaffattelse af bestemmelsen vil der ikke længere blive stillet krav om, at § 4-selskaber forud for erhvervelsen af ejerandele, som overstiger 15 pct. af de samlede ejerandele i et selskab, skal udarbejde en strategi for afhændelsen af sådanne ejerandele, da dette krav vil blive over-flødigt, hvis de samlede ejerandele fremover ikke må overstige 15 pct.

Det er ikke hensigten, at den foreslåede ændring skal have indflydelse på ejerandele, der er erhvervet før lovens ikrafttrædelse. Med lovforslagets § 4, stk. 2, foreslås det derfor, at den foreslåede ændring af techtrans-lovens § 9 ikke skal finde anvendelse for ejerandele, der er erhvervet før lovens ikrafttrædelse.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.10.2 i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 12

Universiteterne har i dag som udgangspunkt ikke hjemmel til at drive udlejningsvirksomhed, da det ligger uden for universiteternes formål efter universitetslovens § 2.

Universiteterne må derfor heller ikke indgå lejemål eller erhverve eller bygge ejendomme med andet formål end uddannelses- og forskningsvirksomhed, medmindre der er givet særskilt hjemmel til udlejning, f.eks. via en tekstanmærkning på finansloven.

For at sikre økonomisk forsvarlig forvaltning og effektiv bygningsdrift bør universiteterne dog altid søge at optimere arealforbruget og reducere unødvendig bygningsmasse, hvorfor udlejning af midlertidig overskydende kapacitet kan være en hensigtsmæssig løsning. Universiteterne kan således udleje overskydende kapacitet på midlertidig basis. Dette fremgår af vejledning om bygningsmæssige forhold for uddannelsesinstitutioner under Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Der er i techtrans-lovens § 13 a fastsat særskilt hjemmel til, at universiteterne i begrænset omfang kan udleje eller fremleje faciliteter til brug for serviceerhverv, der integrerer universitetet og det omkringliggende samfund, hvis der er et behov hos studerende eller ansatte for sådanne serviceerhverv i tilknytning til uddannelse eller arbejde.

Ifølge bemærkningerne til bestemmelsen forstås ved begrænset omfang, at der er et dokumenteret behov for det enkelte serviceerhverv hos studerende eller ansatte i tilknytning til uddannelse eller arbejde, og at det ikke er hensigten, at der skal etableres serviceerhverv på bymæssigt centrale placeringer, hvor sådanne funktioner allerede findes i området. Den indlagte begrænsning er udtryk for, at disse aktiviteter ikke falder inden for universitetets hovedformål, men alene har til hensigt at understøtte et dynamisk og levende studie-, forsknings- og vidensspredningsmiljø på universitetet.

Udlejnings- eller fremlejeaktiviteter må derfor ikke udgøre en væsentlig aktivitet for universitetet, og universitetets økonomi må ikke gøres afhængigt af lejeindtægten. Ved begrebet serviceerhverv forstås eksempelvis daginstitutioner, caféer, renserier og kiosker eller mindre dagligvarebutikker.

Aftaler om udlejning eller fremleje af faciliteter skal indgås på markedsmæssige vilkår, som ikke må medføre tab for institutionen ved den løbende fremleje eller udleje ud over en almindelig markedsrisiko, for eksempel risiko ved tomgang. Der henvises til Folketingstidende 2009-10, tillæg A, L 205 som fremsat, side 11.

Det foreslås at ophæve den gældende bestemmelse i universitetslovens § 13 a og indsætte nye bestemmelser i § 13 a, stk. 1 og 2.

Efter det foreslåede *stk. 1* vil universiteterne som noget nyt få mulighed for at indgå aftaler om udleje eller fremleje af lokaler til virksomheder i forbindelse med aktiviteter, som er knyttet til universitetets formål, og til forskerparker.

Det lægges til grund for den foreslåede ordning, at længerevarende udleje eller fremleje til private virksomheder i tilknytning til universiteterne også fremover vil skulle ske gennem forskerparkselskaber, jf. techtrans-lovens § 8, stk. 1, nr. 2, således at den økonomiske risiko i større omfang bæres af forskerparkselskaberne, som er professionelle udlejere og har opbygget kompetencer inden for udlejning til forskningsbaserede virksomheder.

Med den foreslåede ændring vil universiteterne dog også få mulighed for at udleje eller fremleje lokaler direkte til virksomheder i forbindelse med aktiviteter, som er knyttet til universitetets formål, jf. universitetslovens § 2.

Universiteterne vil endvidere med den foreslåede ændring få mulighed for at udleje eller fremleje lokaler direkte til forskerparker.

Det bemærkes, at der for de to bygningsselevende universiteter (DTU og CBS) vil være tale om udleje af ejede bygninger. For de øvrige seks universiteter, som er omfattet af den statslige huslejeordning for uddannelses- og forskningsbygninger (SEA-ordningen), vil der være tale om fremleje af universitetets lejemål.

Det bemærkes desuden, at der med lokaler i dette lovforslag henvises til

lokaler i bred forstand, herunder kontorer, laboratorielokaler, undervisningslokaler og mødefaciliteter.

Det forudsættes, at universiteterne som hidtil skal inddrage sikkerhedshen-syn i forbindelse med virksomhedssamarbejder og indgåelse af aftaler om udleje eller fremleje til eksterne parter. Det gælder navnlig i forhold til adgangen til kritisk forskning på universiteterne.

Der henvises bl.a. til Retningslinjer for internationalt forsknings- og innovationssamarbejde udarbejdet af Udvalg om retningslinjer for internationalt forsknings- og innovationssamarbejde (URIS). Retningslinjerne, der er offentliggjort på Uddannelses- og Forskningsministeriets hjemmeside i maj 2022, er under implementering på alle de danske universiteter.

Universitetets aftaler om udleje eller fremleje af lokaler til virksomheder i forbindelse med aktiviteter, som er knyttet til universitetets formål, og til forskerparker vil som det klare udgangspunkt skulle ske på markedsvilkår, jf. reglerne i budgetvejledningen og Økonomistyrelsens vejledning om prisfastsættelse, således at det sikres, at der er fuld omkostningsdækning, og at aktiviteterne ikke er konkurrenceforvridende.

I forbindelse med universiteternes udleje eller fremleje af lokaler til virksomheder i forbindelse med aktiviteter relateret til universitetets formål vurderes dog, at der i visse tilfælde kan være behov for, at et universitet kan tilbyde lempeligere vilkår for leje eller fremleje, herunder i form af nedsat husleje, til videnbaserede virksomheder i en opstartsfase, f.eks. de første par år efter virksomhedens etablering.

Hvis et universitet vil tilbyde lempeligere vilkår i form af nedsat husleje til en videnbaseret virksomhed i en opstartsfase, vil der som udgangspunkt være tale om tildeling af statsstøtte. Det vil i sådanne situationer være vigtigt, at den konkrete støtteordning tilrettelægges i overensstemmelse med statsstøttere reglerne, herunder bl.a. reglerne om de minimis-støtte, jf. Europa-Kommissionens forordning (EU) 2023/2831 af 13. december 2023 om anvendelse af artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på de minimis-støtte.

Universiteternes udleje eller fremleje af lokaler vil endvidere skulle ske inden for rammerne af almindelige forvaltningsretlige principper om bl.a. saglighed og ligebehandling.

Efter det foreslåede *stk. 2* vil universiteterne i begrænset omfang kunne indgå aftaler om udleje eller fremleje af lokaler til brug for serviceerhverv og visse kulturtilbud, der integrerer universitetet og det omkringliggende samfund.

Der lægges med den foreslåede bestemmelse op til, at der vil være bredere muligheder end i dag for udlejning til serviceerhverv på universiteternes campusområder. Der lægges desuden op til, at det skal være muligt at udleje eller fremleje lokaler til brug for visse kulturtilbud.

Ændringen af ordlyden af den gældende bestemmelse i universitetslovens § 13 a har bl.a. til formål at give mulighed for at justere bemærkningerne til bestemmelsen, da det bl.a. er hensigten med forslaget, at det ikke længere skal være et krav, at der kun kan etableres serviceerhverv på bymæssigt centrale placeringer, hvis sådanne funktioner ikke allerede findes i området.

Universiteter vil således som hidtil i et begrænset omfang kunne udleje lokaler til caféer, daginstitutioner, rensier, kiosker og mindre dagligvarebutikker og fremover også til restauranter. Med forslaget vil udlejning til serviceerhverv også kunne ske i områder, hvor disse typer tilbud allerede findes med henblik på at skabe mere liv på campusområder og at skabe et større samspil med det omkringliggende samfund.

Universiteter vil med forslaget desuden i et begrænset omfang og ud fra de samme hensyn få mulighed for at leje lokaler ud til brug for visse kulturtilbud som museums- eller videnformidlingstilbud, event- og mødefaciliteter eller idrætsfaciliteter, som universiteter benytter som led i deres uddannelsesaktiviteter eller forskningssamarbejder.

Det vil som udgangspunkt være private aktører, der vil stå for at drive de konkrete service- og kulturtilbud og således ikke universiteterne selv.

Der vil fortsat skulle være et dokumenteret behov for det enkelte serviceerhverv m.v. hos studerende eller ansatte i tilknytning til uddannelse eller arbejde, og der vil dermed ikke være tale om faciliteter, der har til formål at servicere den øvrige del af byen.

Det bemærkes, at universiteternes udleje eller fremleje af lokaler til virksomheder i forbindelse med aktiviteter relateret til universitetets formål, forskerparker og til serviceerhverv m.v. ikke må udgøre en væsentlig aktivitet

UDKAST

for universitetet, og universitetets økonomi må ikke gøres afhængigt af lejeindtægten.

Universitetets aftaler om udleje eller fremleje af lokaler til serviceerhverv m.v. vil skulle ske på markedsvilkår, jf. reglerne i budgetvejledningen og Økonomistyrelsens vejledning om prisfastsættelse, således at det sikres, at der er fuld omkostningsdækning, og at aktiviteterne ikke er konkurrenceforvridende.

Det bemærkes desuden, at universiteterne i forbindelse med udlejning til serviceerhverv m.v. vil have mulighed for at stille krav om, at lejere ved fraflytning skal afholde udgifter til reetablering af lejemålet i universitetets ejede eller lejede bygninger. Det vil eksempelvis kunne være relevant, hvis lejere har etableret særlige lokalemæssige tilpasninger, f.eks. kølesystemer el.lign.

Det er hensigten, at vejledning om bygningsmæssige forhold for uddannelsesinstitutioner under Uddannelses- og Forskningsministeriet vil blive opdateret med henblik på at afspejle de nye og udvidede muligheder for udleje eller fremleje af lokaler på universiteterne, der lægges op til med dette lovforslag.

Til § 4

Det foreslås i *stk. 1*, at loven skal træde i kraft den 1. juli 2026.

Loven vil ikke gælde for Færøerne og Grønland og vil heller ikke kunne sættes i kraft for Færøerne og Grønland, fordi de love, som foreslås ændret, ikke gælder for Færøerne og Grønland og ikke indeholder en hjemmel til at sætte lovene i kraft for Færøerne og Grønland.

Det foreslås i *stk. 2*, at lovens § 2, nr. 9, og § 3, nr. 11, ikke skal finde anvendelse for ejerandele, som er erhvervet før lovens ikrafttrædelse. For eksisterende ejerandele vil de hidtil gældende regler i lov om opfindelser ved offentlige forskningsinstitutioner, jf. lovbekendtgørelse nr. 210 af 17. marts 2009, og lov om offentlige forskningsinstitutioners kommercielle aktiviteter og samarbejde med fonde, jf. lovbekendtgørelse af 13. februar 2025, finde anvendelse.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

<i>Gældende formulering</i>	<i>Lovforslaget</i>
	<p>§ 1</p> <p>I universitetsloven, jf. lovbe- kendtgørelse nr. 391 af 10. april 2024, som ændret ved § 1 i lov nr. 1697 af 30. december 2024 og § 1 i lov nr. 754 af 20. juni 2025, fore- tages følgende ændringer:</p>
<p>§ 2. --- <i>Stk. 2. ---</i> <i>Stk. 3.</i> Universitetet skal samar- bejde med det omgivende samfund og bidrage til udvikling af det inter- nationale samarbejde. Universite- tets forsknings- og uddannelsesre- sultater skal bidrage til at fremme vækst, velfærd og udvikling i sam- fundet. Universitetet skal som cen- tral viden- og kulturbærende insti- tution udveksle viden og kompeten- cer med det omgivende samfund og tilskynde medarbejderne til at del- tage i den offentlige debat. <i>Stk. 4-5. ---</i></p>	<p>1. I § 2, <i>stk. 3</i>, indsættes efter 2. pkt. som nyt punktum: »Universitetet har til opgave at un- derstøtte videnbaseret innovation baseret på sine uddannelses- og forskningsaktiviteter, herunder gennem etablering af nye, videnba- serede virksomheder.«</p>
	<p>2. Efter § 21 a indsættes: »§ 21 b. Universitetet kan afholde udgifter til aktiviteter om innova- tion og understøttelse af virksom- hedsetablering. Universitetet fast- sætter interne retningslinjer om ud- bud af sådanne aktiviteter, herunder kriterier for deltagelse.«</p>
	<p>§ 2</p>

UDKAST

	I lov om opfindelser ved offentlige forskningsinstitutioner, jf. lovekendtgørelse nr. 210 af 17. marts 2009, foretages følgende ændringer:
§ 6. Ved institution forstås i denne lov det universitet omfattet af universitetsloven, den sektorforskningsinstitution, det offentlige sygehus, den sundhedsvidenskabelige forskningsinstitution under regionerne eller De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS), hvor den pågældende arbejdstager er ansat.	1. I § 6 indsættes efter »universitetsloven,«: »den videregående kunstneriske uddannelsesinstitution omfattet af lov om videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner,«.
§ 11. <i>Stk. 1-6. ---</i>	2. I § 11 indsættes som <i>stk. 7</i> : » <i>Stk. 7.</i> Hvor institutionen har gjort krav på overdragelse af rettigheden til en opfindelse efter § 8, men på et senere tidspunkt opgiver at nyttiggøre rettigheden erhvervsmæssigt, skal rettigheden tilbydes tilbageoverdraget til den arbejdstager, der har gjort opfindelsen, på samme vilkår, som hvis arbejdstageren bevarer retten efter § 7, og mod vederlag efter § 12, stk. 2.«
§ 12. --- <i>Stk. 1-3. ---</i>	3. I § 12 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke: » <i>Stk. 3.</i> Hvis retten til andre frembringelser overdraget til institutionen efter § 14 a, stk. 2, udnyttes erhvervsmæssigt, kan institutionen give rimeligt vederlag til den arbejdstager, der har gjort frembringelsen.« Stk. 3 bliver herefter stk. 4.

UDKAST

<p>§ 14. Har institutionen fået overdraget retten til en opfindelse efter § 8, kan tredjemand indgå aftale om udnyttelse af opfindelsen med institutionen.</p> <p><i>Stk. 2. ---</i></p>	<p>5. I § 14, <i>stk. 1</i>, indsættes som 2. <i>pkt.</i>: »Institutionen kan i forbindelse med aftale om udnyttelse af retten til opfindelser efter 1. <i>pkt.</i> i særlige tilfælde fravige budgetvejledningens regler om prisfastsættelse.«</p>
<p>§ 14. ---</p> <p><i>Stk. 2. ---</i></p>	<p>6. I § 14 indsættes som <i>stk. 3-5</i>:</p> <p>»<i>Stk. 3.</i> Universitetet tilbyder standardaftaler i forbindelse med indgåelse af aftale efter <i>stk. 1</i>.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Vedkommende minister kan beslutte, at øvrige institutioner omfattet af loven skal tilbyde standardaftaler i forbindelse med indgåelse af aftale efter <i>stk. 1</i>.</p> <p><i>Stk. 5.</i> Vedkommende minister kan fastsætte nærmere regler om universiteters og øvrige institutioners indgåelse af aftaler efter <i>stk. 1</i>.«</p>
<p>§ 14 a. ---</p>	<p>7. I § 14 a indsættes som <i>stk. 2</i>:</p> <p>»<i>Stk. 2.</i> Ud over rettigheder til opfindelser gjort af en arbejdstager, jf. § 8, kan institutionen erhverve rettigheder til andre frembringelser end opfindelser gjort af en arbejdstager med henblik på erhvervsmæssig udnyttelse, jf. § 1.«</p>
<p>§ 15. Institutionen kan afholde udgifter i forbindelse med erhvervelse, overdragelse og beskyttelse af retten til opfindelser samt ophavsrettigheder til edb-programmer efter bestemmelserne i §§ 12 og 14-14 b.</p> <p><i>Stk. 2. ---</i></p>	<p>8. I § 15, <i>stk. 1</i>, indsættes efter »opfindelser«: »eller andre frembringelser end opfindelser«.</p>
<p>§ 16. ---</p> <p><i>Stk. 2. ---</i></p>	

UDKAST

<p><i>Stk. 3.</i> Institutionen må ikke efter bestemmelserne i stk. 2 alene eller sammen med andre institutioner som nævnt i § 6 opnå en sådan forbindelse til selskabet, som et moderselskab har til et datterselskab efter aktie- og anpartsselskabslovgivningen.</p>	<p>9. § 16, stk. 3, affattes således:</p> <p>»Stk. 3. Institutionen må efter bestemmelserne i stk. 2 ikke opnå en højere ejerandel i selskabet end 5 pct af de samlede ejerandele.«</p>
<p>§ 18. Institutionens afgørelser efter denne lov træffes på universiteterne af rektor, på sektorforskningsinstitutioner og GEUS af direktionen og på de offentlige sygehuse af sygehusejeren. Rektors, direktionens henholdsvis sygehusejerens afgørelse kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.</p>	<p>10. I § 18, 1. pkt., indsættes efter »universiteterne«: »og de videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner«.</p>
	<p style="text-align: center;">§ 3</p> <p>I lov om offentlige forskningsinstitutioners kommercielle aktiviteter og samarbejde med fonde, jf. lovbekendtgørelse nr. 157 af 13. februar 2025, foretages følgende ændringer:</p>
<p>§ 1. Loven har til formål at styrke konkurrenceevnen og de offentlige forskningsinstitutioners relationer til det omkringliggende samfund, ved at</p> <p>1)-3) ---</p> <p>4) universiteterne kan udleje eller fremleje faciliteter til brug for serviceerhverv, jf. § 13 a.</p>	<p>1. § 1, nr. 4, affattes således:</p> <p>»4) universiteterne kan udleje eller fremleje lokaler til virksomheder i forbindelse med aktiviteter, der er knyttet til universitetets formål, til forskerparker og i begrænset omfang til brug for serviceerhverv og visse kulturtilbud, jf. § 13 a.«</p>
<p>§ 3. En offentlig forskningsinstitutions aftaler med erhvervsdrivende virksomheder og andre private skal indgås på de vilkår, der gælder på det private marked.</p>	<p>2. I § 3 indsættes som 2. pkt.:</p> <p>»Det gælder dog ikke for aftaler, som en offentlig forskningsinstitution indgår med et aktieselskab,</p>

UDKAST

	som institutionen har stiftet efter § 4.«
<p>§ 4. --- <i>Stk. 2-3.</i> <i>Stk. 4.</i> Aktieporteføljer erhvervet efter lov om opfindelser ved offentlige forskningsinstitutioner, erhvervet ved en gavedisposition eller omfattet af bekendtgørelse om anbringelse af fondes midler og bestyrelsesvederlag m.v. skal ikke medregnes ved opgørelsen efter stk. 2. <i>Stk. 5-9.</i></p>	<p>3. I § 4, <i>stk. 4</i>, indsættes efter »gavedisposition«: », erhvervet i aktieselskaber, der har til formål at udleje fast ejendom til forskningsbaserede virksomheder, jf. § 8, stk. 1, nr. 2,«.</p>
<p>§ 7. Et aktieselskab stiftet efter §§ 4 og 4 a må ikke erhverve ejerandele i andre selskaber end aktie- og anpartsselskaber. <i>Stk. 2. ---</i></p>	<p>4. I § 7, <i>stk. 1</i>, indsættes efter »aktie- og anpartsselskaber«: », jf. dog § 8, stk. 1, nr. 3.«</p>
<p>§ 7. --- <i>Stk. 2.</i> Et aktieselskab stiftet efter §§ 4 og 4 a må ikke yde lån, herunder ansvarlig lånekapital, eller kaution eller stille anden form for sikkerhed.</p>	<p>5. I § 7, <i>stk. 2</i>, indsættes efter »sikkerhed«: », jf. dog stk. 3«.</p>
<p>§ 7. --- <i>Stk. 2. ---</i></p>	<p>6. I § 7 indsættes som stk. 3: »<i>Stk. 3.</i> Et aktieselskab stiftet efter § 4 kan med henblik på at understøtte etablering og udvikling af nye, videnbaserede virksomheder yde konvertible lån, som efterfølgende kan konverteres til ejerandele i form af aktier eller anparter eller tilbagebetales, for så vidt aktieselskabet er stiftet og ejet fuldt ud af et eller flere universiteter.«</p>
<p>§ 8. Et aktieselskab stiftet efter § 4 kan opfylde sit formål ved: 1)-2) ---</p>	<p>7. § 8, <i>stk. 1, nr. 3</i>, affattes således:</p>

UDKAST

<p>3) At stifte eller erhverve ejerandele i aktie- eller anpartsselskaber, der alene har til formål at modne en opfindelse med henblik på beskyttelse af de immaterielle rettigheder.</p> <p><i>Stk. 5. ---</i></p>	<p>»3) At investere i alternative investeringsfonde omfattet af lov om forvaltere af alternative investeringsfonde m.v., der investerer i nye, videnbaserede virksomheder, for så vidt aktieselskabet er stiftet og ejet fuldt ud af et eller flere universiteter.«</p>
<p>§ 8. ---</p> <p><i>Stk. 2.</i> Aktieselskaber stiftet efter § 4 og universiteter må ikke alene eller tilsammen have så store ejerandele i selskaber omfattet af stk. 1, nr. 1 og 2, at disse får en sådan forbindelse til et enkelt aktieselskab stiftet efter § 4 eller et enkelt universitet, som et datterselskab har til et moderselskab efter selskabsloven. Aktieselskaber stiftet efter § 4 og sektorforskningsinstitutioner må ikke alene eller tilsammen have så store ejerandele i selskaber omfattet af stk. 1, nr. 1 og 2, at disse får en sådan forbindelse til et enkelt aktieselskab stiftet efter § 4 eller en eller flere sektorforskningsinstitutioner, som et datterselskab har til et moderselskab efter selskabsloven.</p> <p><i>Stk. 3-5. ---</i></p>	<p>8. I § 8, <i>stk. 2, 1. pkt.</i>, udgår »og 2«.</p>
<p>§ 8. ---</p> <p><i>Stk. 2-3. ---</i></p> <p><i>Stk. 4.</i> Ejerskabet til et selskab omfattet af stk. 1, nr. 3, skal senest 2 år efter, at det er blevet omfattet af denne lov, følge § 9, stk. 1, nr. 1.</p> <p><i>Stk. 5. ---</i></p>	<p>9. § 8, <i>stk. 4</i>, ophæves.</p> <p>Stk. 5 bliver herefter stk. 4.</p>
<p>§ 8. ---</p> <p><i>Stk. 2-4. ---</i></p> <p><i>Stk. 5.</i> For at et aktieselskab stiftet efter § 4 skal kunne stifte eller</p>	<p>10. I § 8, <i>stk. 5</i>, der bliver stk. 4, ændres »nr. 1-3« til: »nr. 1 og 2«.</p>

UDKAST

<p>erhverve ejerandele i selskaber omfattet af stk. 1, nr. 1-3, er det en betingelse, at det pågældende selskabs vedtægter skal følge bestemmelserne i §§ 7 og 9.</p>	
<p>§ 9. Hvor et aktieselskab stiftet efter § 4 stifter et selskab, der ikke er omfattet af § 8, stk. 1, nr. 1-3, eller hvor det eller en offentlig forskningsinstitution erhverver aktier eller anparter i et sådant selskab, gælder følgende:</p> <p>1) Aktieselskaber stiftet efter § 4 og offentlige forskningsinstitutioner må ikke alene eller tilsammen få en sådan forbindelse med selskabet, som et moderselskab har til et datterselskab efter selskabsloven.</p> <p>2) Et aktieselskab stiftet efter § 4 skal forud for erhvervelsen af ejerandele, som overstiger 15 pct. af de samlede ejerandele i et selskab, udarbejde en strategi for afhændelsen af sådanne ejerandele.</p>	<p>11. § 9 affattes således:</p> <p>»§ 9. Hvor et aktieselskab stiftet efter § 4 stifter eller erhverver ejerandele i et selskab, der ikke er omfattet af § 8, stk. 1, må aktieselskabets ejerandel i selskabet ikke overstige 15 pct.«</p>
<p>§ 13 a. Et universitet kan i begrænset omfang indgå aftaler om udleje eller fremleje af faciliteter til brug for serviceerhverv, der integrerer universitetet og det omkringliggende samfund, hvis der er et behov hos studerende eller ansatte for sådanne serviceerhverv i tilknytning til uddannelse eller arbejde.</p>	<p>12. § 13 a ophæves, og i stedet indsættes:</p> <p>»§ 13 a. Et universitet kan indgå aftaler om udleje eller fremleje af lokaler til virksomheder i forbindelse med aktiviteter, som er knyttet til universitetets formål, og til forskerparker.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Et universitet kan i begrænset omfang indgå aftaler om udleje eller fremleje af lokaler til brug for serviceerhverv og visse kulturtilbud, der integrerer universitetet og det omkringliggende samfund.«</p>